○ คำพิพากษา (ต. ๑๘)

คดีหมายเลขดำที่ ๑๙๒/๒๕๕๐
คดีหมายเลขแดงที่ ๓๒/๒๕๕๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองระยอง

วันที่ ๓ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

นายเจริญ เดชคุ้ม ที่ ๑
นายสังเวียน เดชคุ้ม ที่ ๒
นายน้อย ใจตั้ง ที่ ๓
นายล้ำ เดชคุ้ม ที่ ๔
นายอำนวย พรหมรักษา ที่ ๕
นายหอม นามสนิท ที่ ๖
นายยรรยง สวัสดิ์ถาวร ที่ ๗
นายเชิด พฤกษาชาติ ที่ ๘
นางสาวเล็ก อำมะรี ที่ ๙
นางละมัย ลำดับชั้น ที่ ๑๐
นางสาวสุรีย์ ฝาเงิน ที่ ๑๑
นางอารมณ์ สดมณี ที่ ๑๒
นายจำเนียร ไตรลักษณ์ ที่ ๑๓
นายนิคม จันทร์หอม ที่ ๑๔
นายผูก ช่วยผดุง ที่ ๑๕
นายสงั่น ใจตั้ง ที่ ๑๖

/นางนงลักษณ์...

นางนงลักษณ์ คีรีแลง ที่ ๑๗
นายสงวน วงษ์เนิน ที่ ๑๘
นายจงรักษ์ หมื่นภักดี ที่ ๑๙
นายวาฑิต วสุวัฒนกุล ที่ ๒๐
นายประกอบ พืชพันธุ์ ที่ ๒๑
นายรัชยุทธ วงค์ภุชชงค์ ที่ ๒๒
นางโปรย ช่วยผดุง ที่ ๒๓
นางพัชรี ดิษฐ์เย็น ที่ ๒๔
นางสาวสายหยุด นามสนิท ที่ ๒๕
นางสาวสิทธิมา ชุณหอโณทัย ที่ ๒๖
นางเครือวัลย์ วงศ์พยัคฆ์ ที่ ๒๗ ผู้ฟ้องคดี

ระหว่าง

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ใน ๑๑ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมตำบลมาบตาพุด ตำบลห้วยโป่ง และบางส่วนของตำบลมาบข่า ตำบลเนินพระ และตำบลทับมา ชุมชนที่อยู่อาศัยของผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ด ได้แก่ ชุมชนเกาะกก หนองแตงเม ชุมชนอิสลาม ชุมชนมาบข่า ชุมชนคลองน้ำหู ชุมชนกรอกยายชา ชุมชนตากวน - อ่าวประดู่ ชุมชนบ้านพลง ชุมชนบ้านล่าง ชุมชนบ้านเขาไผ่ ชุมชนชากลูกหญ้า และชุมชนชอยร่วมพัฒนา ซึ่งในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดมีชุมชนตั้งอยู่ทั้งหมด ๒๕ ชุมชนตั้งอยู่รอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด มีบ้านเรือนประมาณ ๕,๖๖๓ หลังคาเรือน ประชากรประมาณ ๒๔,๖๖๘ คน ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดประกอบอาชีพ

/เกษตรกรรม...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

เกษตรกรรม ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และแม่บ้าน โดยใช้น้ำจากบ่อน้ำและน้ำประปาในการอุปโภคบริโภค และเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากมลพิษที่เกิดจากนิคมอุตสาหกรรมทั้งมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ และของเสียอันตรายที่ปล่อยออกมาจากนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นประธานชุมชนเกาะกก - หนองแตงเม ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๔ เป็นประธานชุมชนคลองน้ำหู ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ เป็นกรรมการชุมชนเกาะกก - หนองแตงเม ผู้ฟ้องคดีที่ ๒๒ เป็นกรรมการชุมชนซอยร่วมพัฒนา ผู้ฟ้องคดีที่ ๒๔ เป็นกรรมการชุมชนซากลูกหญ้า

ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๕๙ ที่จะประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ท้องที่ที่มีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อจะได้มีการดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ

การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยองเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำขึ้นเพื่อสนองนโยบายรัฐบาลในขณะนั้นที่ต้องการพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยมีปัจจัยสนับสนุนสำคัญอย่างหนึ่ง คือ การค้นพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยที่สามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ได้ นอกจากนี้ยังต้องการพัฒนาภูมิภาคชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นศูนย์กลางการขนส่งทางทะเลและเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ

การออกแบบแผนการพัฒนาโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ และเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่สุดที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๙) ภายใต้แผนการพัฒนาดังกล่าวมีการแบ่งเขตการพัฒนาอุตสาหกรรม โครงการสร้างพื้นฐาน

/โครงการ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

โครงการด้านสาธารณูปโภค - สาธารณูปการ และการสร้างเมืองใหม่ออกเป็นหลายแผนย่อยในเขตพื้นที่ ๓ จังหวัดชายฝั่งทะเล คือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา สำหรับพื้นที่บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง ได้ถูกกำหนดให้เป็นเขตอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมที่ก่อมลพิษสูง เช่น โรงกลั่นน้ำมัน โรงแยกก๊าซธรรมชาติ โรงผลิตเหล็กและเหล็กกล้า โรงงานพลาสติก โรงงานเคมีและปุ๋ยเคมี โรงไฟฟ้าถ่านหิน ศูนย์กำจัดของเสียอันตราย และอื่นๆ รวมถึงท่าเรืออุตสาหกรรมและลานเทกองวัตถุดิบ สินค้าอุตสาหกรรมและเครื่องจักรขนาดใหญ่ต่างๆ การก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดระยะที่ ๑ ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค - สาธารณูปการต่างๆ ของนิคมอุตสาหกรรมเริ่มขึ้นในเดือนธันวาคม ๒๕๓๐ และก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๓ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดในระยะเริ่มต้นมีขนาดพื้นที่ประมาณ ๔,๒๐๐ ไร่ และเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้นิคมอุตสาหกรรมมีความกว้างใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับในเวลาต่อมาการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมปิโตรเคมีอีก ๒ แห่ง บนพื้นที่ติดต่อกับนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดคือ นิคมอุตสาหกรรมผาแดงและนิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก และอีก ๑ แห่งคือ นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย ซึ่งตั้งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง และใกล้กับเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดจึงประกอบไปด้วย นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก นิคมอุตสาหกรรมผาแดง และนิคมอุตสาหกรรมเอเชีย การขยายการลงทุนดังกล่าวทำให้พื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมทั้ง ๔ แห่งในปัจจุบันขยายเพิ่มเป็น ๑๕,๗๔๕.๕๒ ไร่ มีจำนวนโรงงานและศูนย์กำจัดของเสียอันตรายเพิ่มขึ้นเป็น ๑๑๗ โรงงาน ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดยังมีโรงแยกก๊าซธรรมชาติของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยอีก ๓ โรงงานที่ตั้งอยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

นับแต่เริ่มดำเนินการจนถึงปัจจุบันมีโรงงานประมาณ ๑๐๐ โรงงาน การดำเนินการของนิคมฯ ซึ่งประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมหนักจำนวนมาก

/ได้ก่อ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่มาบตาพุดอย่างรุนแรง เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นต้องเผชิญกับมลพิษต่างๆ ที่ปล่อยออกมาจากโรงงาน ทั้งมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ และมลพิษจากกากของเสียอันตราย จนทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเจ็บป่วยเป็นจำนวนมาก โดยมีหลักฐานและรายละเอียดทั้งจากหน่วยงานของรัฐและนักวิชาการชี้ให้เห็นว่ามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการดำเนินการของนิคมฯ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่นอย่างรุนแรงและมีแนวโน้มจะร้ายแรงขึ้นเรื่อยๆ ปัญหามลพิษในพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นปัญหาที่ผู้ถูกฟ้องคดีและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ลด และขจัดมลพิษรับรู้และตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหา และได้มีความพยายามแก้ไขปัญหาอยู่บ้าง แต่ไม่ได้ดำเนินการตามมาตรการที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๙ กำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาความเป็นไปได้ในการประกาศเขตควบคุมมลพิษในพื้นที่ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เนื่องจากมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่อาศัยโดยรอบ และให้นำเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาต่อไป ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๘ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ มีความเห็นเพิ่มเติมในการประกาศเขตควบคุมมลพิษในพื้นที่ตำบลมาบตาพุด โดยให้ศึกษาความเป็นไปได้ในการประกาศเขตควบคุมมลพิษภายใน ๖๐ วัน และให้ฝ่ายเลขานุการฯ เชิญสภาอุตสาหกรรม ประธานกลุ่มปิโตรเคมี บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมหารือเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะประกาศเขตควบคุมมลพิษ

จากมติของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองครั้งดังกล่าว สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษได้จัดประชุม

/หารือ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

หารือผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำบลมาบตาพุดเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ และได้จัดประชุมหารือครั้งที่ ๑/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๙ ซึ่งที่ประชุมได้มอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษดำเนินการปรับแก้ไขและเพิ่มเติมข้อมูลตามความเห็นของที่ประชุมและนัดประชุมกันอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งกรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลโดยได้จัดทำเป็นรายงานการศึกษามลพิษและผลกระทบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตำบลมาบตาพุด ต่อมากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้พิจารณารายงานของกรมควบคุมมลพิษแล้วเห็นว่า ปัจจุบันปัญหามลพิษในพื้นที่ตำบลมาบตาพุดมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้นจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ได้ จึงเห็นสมควรให้มีการดำเนินการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ในลักษณะผสมผสานอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความเห็นควรกำหนดให้พื้นที่ตำบลมาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ และให้เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง กรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่ตำบลมาบตาพุดตามแนวทางและข้อเสนอแนะที่เสนอไว้ในรายงานการศึกษาปัญหามลพิษและผลกระทบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตำบลมาบตาพุดโดยกรมควบคุมมลพิษประสานการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ รวมทั้งให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและกรมโรงงานอุตสาหกรรมประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้ผู้ประกอบการในพื้นที่และผู้ประกอบการที่จะเข้ามาลงทุนให้รับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์และผลดีของการประกาศเขตควบคุมมลพิษเพื่อลดผลกระทบด้านการลงทุนที่อาจจะเกิดขึ้น หลังจากนั้น ได้มีการนำเสนอรายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสองชุด เพื่อทำหน้าที่ศึกษาความสัมพันธ์ของสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่มาบตาพุดกับปริมาณสารอินทรีย์ระเหยที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตนิคมฯ กำหนดค่าความปลอดภัยของสารอินทรีย์ระเหยที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

/อนามัย...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

อนามัยของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อพิจารณาการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษทั้งระบบ รวมทั้งกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาอย่างชัดเจน โดยอ้างว่าถ้าไม่สามารถปฏิบัติตามแผนได้จะพิจารณาประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษต่อไป

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ประกาศพื้นที่ตำบลมาบตาพุด เทศบาลเมืองมาบตาพุด และพื้นที่ใกล้เคียงที่มีปัญหามลพิษร้ายแรงถึงขนาดที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมเป็นเขตควบคุมมลพิษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากในท้องที่ ๒๕ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด และชุมชนใกล้เคียงได้ประสบปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน จึงครบองค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญที่เข้าเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๙ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องประกาศให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ทำให้ขอบเขตพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมและโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งอยู่ใกล้ชิดเขตที่อยู่อาศัยของผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ด และภายในนิคมอุตสาหกรรมมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่จำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอันตรายและก่อมลพิษสูง อาทิเช่น กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี กลุ่มอุตสาหกรรมเคมีและปุ๋ยเคมี กลุ่มอุตสาหกรรมการกลั่นน้ำมัน กลุ่มสาธารณูปโภค เช่น โรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ กลุ่มอุตสาหกรรมเหล็ก เขตธุรกิจอุตสาหกรรม เช่น โรงกำจัดกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม เขตท่าเรืออุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังมีส่วนของคลังสินค้า ท่อส่งน้ำมัน ท่อส่งก๊าซ และวัตถุดิบเหลว ตลอดจนบริษัทที่ให้บริการด้านต่างๆ เช่น การซ่อมบำรุงเครื่องจักร

/และ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

และยานยนต์ และธุรกิจอื่นๆ จำนวนมากที่เปิดดำเนินการอยู่ภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด กิจการเหล่านี้เป็นแหล่งกำเนิดและมีการระบายมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมเป็นปริมาณมากจนทำให้พื้นที่มาบตาพุดกลายเป็นแหล่งมลพิษที่รุนแรงที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

๑) ปัญหามลพิษทางอากาศ สาเหตุที่สำคัญและเป็นอันตรายต่อสุขภาพคนและสิ่งแวดล้อมคือ ปัญหาจากสารอินทรีย์ระเหยง่าย (Volatile Organic Compounds) เรียกย่อว่า VOCs ซึ่งเป็นต้นเหตุของกลิ่นเหม็นที่ระบุเป็นชื่อกลิ่นต่างๆ เช่นกลิ่นฝรั่งสุก กลิ่นหอมเอียน กลิ่นละมุด เป็นต้น ซึ่งโดยมากเกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและมีการระบายหรือรั่วไหลสู่สิ่งแวดล้อมได้จากหลายแหล่ง ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากโรงงานอุตสาหกรรม ประเด็นปัญหาหลักได้แก่

๑. สถานการณ์สารอินทรีย์ระเหย จากการสำรวจของกรมควบคุมมลพิษในพื้นที่มาบตาพุดพบสารอินทรีย์ระเหยมากกว่า ๔๐ ชนิด เป็นสารก่อมะเร็ง ๒๐ ชนิด ใน ๒๐ ชนิดพบสารอินทรีย์ระเหยก่อมะเร็งที่มีค่าเกินระดับเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในบรรยากาศของ US-EPA (EPA Region ๖ Screening Level) จำนวน ๑๙ ชนิด โดยสูงกว่าระดับการเฝ้าระวังฯ ตั้งแต่ ๑.๓ เท่า ถึง ๖๙๓ เท่า

๒. ศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศในพื้นที่มาบตาพุด จากการประเมินศักยภาพฯ ด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์บนพื้นฐานของข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพทางอากาศและข้อมูลอุตุนิยมวิทยา ช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๔๔ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๔๕ และจำนวนปล่องระบายมวลสารรวม ๒๖๗ ปล่อง โรงงานทั้งสิ้น ๖๔ โรงงาน พบว่าหากแหล่งกำเนิดทุกแหล่งในพื้นที่มาบตาพุดระบายมวลสารทางอากาศออกในอัตราสูงสุดตามที่ได้รับอนุญาตให้ระบายได้จากการอนุมัติรายงาน EIA จะมีผลทำให้ค่าความเข้มข้นของมวลสารในทางพารามิเตอร์สูงเกินค่ามาตรฐานของคุณภาพอากาศในบรรยากาศ ได้แก่ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์และก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์จะมีปริมาณสูงเกินกว่าค่ามาตรฐานในบริเวณกว้าง

ผลกระทบทางสุขภาพ จากการศึกษาของสถาบันมะเร็งแห่งชาติได้

/นำเสนอ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

นำเสนอข้อมูลจากโครงการศึกษาระบาดวิทยาของโรคมะเร็งในประเทศไทยของจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๔ ว่าสถิติการเกิดโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวของอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สูงกว่าอำเภออื่นๆ เป็น ๓ เท่า และ ๕ เท่าตามลำดับ โดยพบโรคมะเร็งทุกชนิดที่อำเภอเมืองมีค่าสูงสุดคือ ๑๘๒.๔๕ รองลงมาคือ อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย และอำเภอวังจันทร์ ซึ่งมีค่า ๑๑๒.๘, ๑๐๙.๒ และ ๖๔.๑๕ ตามลำดับ จากข้อมูลสถิติการเกิดโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวพบที่อำเภอเมือง มีค่าสูงสุดเช่นเดียวกันคือ ๖.๒๕ อำเภอเขาชะเมา อำเภอบ้านค่าย และอำเภอปลวกแดง มีค่า ๔.๔, ๔.๒๕ และ ๓.๔๕ ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุการเกิดโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวส่วนหนึ่งมาจากการได้รับสารเบนซีน (Benzene)

๒) ปัญหามลพิษทางน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติโดยเฉพาะน้ำทะเลชายฝั่งบริเวณนิคมฯ (ฝั่งตะวันตกจากบ้านหนองแฟบถึงฝั่งตะวันออกบริเวณหาดทรายแก้ว) มีแนวโน้มของคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่เสื่อมโทรมลงเนื่องจากได้รับผลกระทบจากน้ำทิ้งซึ่งเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมทั้ง ๔ แห่ง รวมทั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม แม้ว่าภายในนิคมฯ จะมีระบบบำบัดน้ำเสียแล้วก็ตาม แต่หากพิจารณาปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในปริมาณมากย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง รวมทั้งน้ำเสียจากชุมชนบางส่วนที่ไม่นำส่งเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ จากผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำโดยกรมควบคุมมลพิษพบว่าปริมาณตะกอนแขวนลอยของน้ำทิ้ง ณ จุดปล่อยน้ำทิ้งบางจุด ปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มและฟีคอลโคลิฟอร์ม โลหะหนัก (ตะกั่ว สังกะสี แมงกานีส และเหล็ก) ฟอสเฟตและแอมโมเนียที่ปนเปื้อนบริเวณชายฝั่งทะเลมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และมีค่าเกินค่ามาตรฐานในบางจุดที่ทำการตรวจวัด (ฝั่งตะวันตกจากบ้านหนองแฟบถึงฝั่งตะวันออกบริเวณหาดทรายแก้ว) จากผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดินบริเวณนิคมฯ และใกล้เคียงโดยรวม พบว่าปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์มีค่าสูงเกินค่ามาตรฐาน (มากกว่า ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร) ซึ่งบริเวณที่ตรวจวัดได้แก่ บริเวณคลองชากหมาก คลองสาม คลองบังเบิด น้ำในรางระบายน้ำของนิคม

/อุตสาหกรรม...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

อุตสาหกรรมผาแดง และพบปริมาณความเข้มข้นของโลหะหนักมีค่าสูงเกินมาตรฐานฯ โดยโลหะที่พบได้แก่ ทองแดง แมงกานีส นิเกิล สารหนู เป็นต้น เมื่อพิจารณาตามค่าดัชนีคุณภาพน้ำที่ประเมินไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๘ พบว่าคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งในบริเวณนี้มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง ซึ่งอาจส่งผลต่อการใช้ประโยชน์อื่น เช่น ประมงชายฝั่ง ซึ่งจะมีปริมาณการสะสมของโลหะหนักกับสัตว์หน้าดิน หอย และปลา ปัญหาการเกิดแพลงค์ตอนบูม เป็นต้น

๓) ปัญหาขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ปัญหาพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอยไม่เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่และสถานที่รับกำจัดกากของเสียอันตรายที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ต้องส่งให้บริษัทที่รับกำจัดของเสียอันตรายซึ่งอยู่ไกลจากพื้นที่เขตประกอบการทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ในขณะที่ระบบการขนส่งของเสียอันตรายยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรัดกุมและเข้มงวด ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาการลักลอบทิ้งในพื้นที่สาธารณะต่างๆ ได้ นอกจากนี้ยังขาดระบบการบันทึกข้อมูลและรายงานผลปริมาณการใช้สารอันตรายและการเกิดของเสียอันตราย ข้อมูลของเสียอันตรายที่ได้ส่วนใหญ่เป็นการประมาณการไม่ใช่ข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง ทำให้การกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาของเสียอันตรายในพื้นที่ขาดความชัดเจน

นอกจากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษแล้วยังมีงานการศึกษาหลายชิ้นชี้ให้เห็นถึงปัญหามลพิษ ดังต่อไปนี้

ปัญหามลพิษทางอากาศและผลกระทบทางสุขภาพ

๑) เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ ได้มีผลงานวิจัยสารพันธุกรรม (DNA) ที่ผิดปกติของสิ่งมีชีวิตศึกษาโดย ดร.เรณู เวชรัชต์พิมล อาจารย์ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยการเก็บตัวอย่างเยื่อบุข้างแก้มของประชาชนจำนวน ๔๐๐ รายในเขตมาบตาพุด แบ่งเป็นผู้ใหญ่ ๑๐๐ รายและเด็ก ๓๐๐ ราย พบว่าผู้ใหญ่จำนวนกว่าร้อยละ ๕๐ มีสารพันธุกรรมที่บ่งบอกถึงความผิดปกติของยีนในร่างกายที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็ง

๒) โรคระบบทางเดินหายใจและโรคผิวหนังและเนื้อเยื่อใต้ผิวหนังมีอัตราการเจ็บป่วยสูงเช่นกัน จากสถิติผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลมาบตาพุด พ.ศ.

/๒๕๔๖...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

๒๕๔๖ พบว่ามีผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลมากที่สุดคือ ๑๒,๙๔๐ คน โดยเมื่อเปรียบเทียบอัตราป่วยในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดกับพื้นที่ของโรงพยาบาลบ้านฉางและพื้นที่โรงพยาบาลวังจันทร์พบว่าอัตราป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจและโรคผิวหนังและเนื้อเยื่อใต้ผิวหนังของพื้นที่มาบตาพุดสูงกว่าทั้งสองพื้นที่

ปัญหามลพิษทางน้ำ

๑) จากการศึกษาวิเคราะห์การปนเปื้อนของโลหะหนักในแหล่งน้ำในบ่อน้ำตื้นของชุมชน ๒๕ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จำนวน ๘๐ ตัวอย่าง ระหว่างวันที่ ๒๖ ถึง ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ และวันที่ ๔ ถึง ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ โดย ดร.อาภา หวังเกียรติ อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยรังสิต พบการปนเปื้อนโลหะหนักหลายชนิดที่มีระดับเกินค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำอุปโภค - บริโภคในชนบท ของคณะกรรมการการบริหารโครงการจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบททั่วราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้แก่ แคดเมียมมีค่าเกินมาตรฐาน ๖ เท่า สังกะสีมีค่าเกินมาตรฐาน ๑๐ เท่า แมงกานีสมีค่าเกินมาตรฐาน ๓๔ เท่า ตะกั่วมีค่าเกินมาตรฐาน ๔๗ เท่า เหล็กมีค่าเกินมาตรฐาน ๑๕๑ เท่า โดยพบว่าในทุกตัวอย่างน้ำที่ตรวจวิเคราะห์มีโลหะหนักปนเปื้อนอยู่อย่างน้อยตัวอย่างละ ๑ ชนิด

๒) มีการศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างสัตว์ทะเล ได้แก่ ปลา หอย และปลาหมึก จากบริเวณอ่าวตากวน และหาดทรายทอง พื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุดเพื่อนำมาตรวจสอบการปนเปื้อนของโลหะหนัก พบว่ามีการปนเปื้อนโลหะหนักโดยปลาหมึกมีการปนเปื้อนสารหนูและตะกั่วเกินค่ามาตรฐาน และปลามีการปนเปื้อนตะกั่วเกินค่ามาตรฐาน

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงว่าในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด และชุมชนใกล้เคียงมีปัญหามลพิษอยู่ในระดับรุนแรงมากและมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมทั้งมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ กากของเสียอันตราย ตลอดจนสภาพสาธารณสุข

/ที่ก่อ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ที่ก่อให้เกิดการเจ็บป่วย ทำให้เกิดอันตรายรุนแรงต่อสุขภาพอนามัยของผู้ฟ้องคดี ทั้งยี่สิบเจ็ดและประชาชนอื่นที่อาศัยอยู่ในบริเวณพิพาทและชุมชนใกล้เคียงอื่นๆ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างที่ไม่อาจทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับทราบข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขตามกฎหมายในการใช้อำนาจตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องประกาศให้ท้องที่ตำบลมาบตาพุด เทศบาลเมืองมาบตาพุด และชุมชนข้างเคียง เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการลดและขจัดมลพิษ โดยวางแผนและใช้มาตรการเกี่ยวกับการจัดการมลพิษเป็นพิเศษแตกต่างจากมาตรการที่มีอยู่เดิมซึ่งไม่ได้ผล เพื่อควบคุม ลดและขจัดมลพิษอย่างมีระบบโดยเร็ว เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติให้ตั้งคณะอนุกรรมการสองชุดเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ต้องประกาศให้พื้นที่ข้างต้นเป็นเขตควบคุมมลพิษ เพราะผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ตามกฎหมาย จะอ้างเรื่องการตั้งคณะอนุกรรมการดังกล่าวมาเพื่อผัดผ่อนการแก้ไขปัญหาไม่ได้ นอกจากนี้ตามปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา พ.ศ. ๒๕๓๕ (Rio Declaration on Environment and Development ๑๙๙๒) ซึ่งเกิดจากการประชุมประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันของประเทศต่างๆ ในด้านสิ่งแวดล้อมโลก ได้กำหนดหลักการสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ประเทศต่างๆ พึงนำไปปฏิบัติ โดยหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันไว้ก่อน (Precautionary Principle) ในข้อ ๑๕ ของปฏิญญาริโอ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีสาระสำคัญว่า “เพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม รัฐจะต้องใช้แนวทางระวังไว้ก่อน (precautionary approach) อย่างแพร่หลายตามความสามารถของตน ในกรณีที่มีความน่ากลัวว่าจะเกิดความเสียหายอย่างรุนแรงและไม่สามารถแก้ไขให้กลับคืนดีได้ การขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจนแน่นอนจะต้องไม่ถูกใช้เป็นเหตุผลในการผัดผ่อนการดำเนินมาตรการโดยยึดหลักการ

/การจ่าย...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

การจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ (cost - effective measures) เพื่อป้องกันความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม" โดยมาตรการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดเห็นว่าเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีสามารถดำเนินการได้ทันที คือ การประกาศเขตควบคุมมลพิษ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดและประชาชนอื่นที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมาบตาพุดและชุมชนข้างเคียงไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๙ (ฉบับชั่วคราว) ประกอบกับมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ รวมทั้งมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ การไม่ประกาศเขตควบคุมมลพิษ ยังทำให้มีการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโรงงานต่างๆ เฉพาะส่วนแต่ละโรงงานเพื่อขยายโครงการปิโตรเคมีเฟส ๓ ในพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด และพื้นที่ใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง อันจะทำให้ปัญหามลพิษมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดและประชาชนผู้เสียหายอื่นได้รวมตัวกันเป็นเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออกเรียกร้องให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาแก้ไขปัญหาโดยเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อขอให้พิจารณาข้อเสนอในการแก้ไขปัญหามลพิษของเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก แต่จนกระทั่งปัจจุบันหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องก็ไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุดแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียงในนามของเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออกจึงยื่นหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีให้ปฏิบัติหน้าที่ดำเนินการประกาศให้พื้นที่ตำบลมาบตาพุด พื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษอย่างเป็นระบบและให้ระงับการพิจารณาขยายโรงงานอุตสาหกรรม

/ในพื้นที่...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ในพื้นที่ไว้ก่อน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ดำเนินการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดจึงฟ้องคดีต่อศาล

ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยการประกาศให้พื้นที่ตำบลมาบตาพุด และเทศบาลเมืองมาบตาพุด ตลอดจนพื้นที่ข้างเคียงที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษตามกฎหมาย

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประชุมพิจารณาหลายครั้งเกี่ยวกับการประกาศเขตควบคุมมลพิษในบริเวณพื้นที่มาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา โดยมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพิจารณาความเป็นไปได้ของการประกาศเขตควบคุมมลพิษเนื่องจากมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่อาศัยโดยรอบ และในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการบริหารจัดการมลพิษทางอากาศเพื่อเสนอแนะนโยบาย แนวทาง และมาตรการในการจัดการศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศ ต่อมาในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประชุมพิจารณาการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่มาบตาพุด การประเมินผลกระทบคุณภาพอากาศในบรรยากาศด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ แนวทางการจัดการศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุด และความก้าวหน้าเพื่อดำเนินการประกาศเขตควบคุมมลพิษในบริเวณพื้นที่ตำบลมาบตาพุด โดยการรายงานความก้าวหน้าเป็นการรายงานสรุปข้อมูลปัญหามลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และผลกระทบต่อสุขภาพ ซึ่งเป็นการรายงานตามสถิติและผลการตรวจวัด ยังไม่ได้แสดงความเชื่อมโยงระหว่างมลพิษกับผลกระทบต่อสุขภาพ รวมทั้งค่าที่ได้จากการทำนายโดยแบบจำลอง

/ทาง...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ทางคณิตศาสตร์มีความแตกต่างจากค่าจากการตรวจวัดจริง ทำให้แบบจำลองยังไม่มีความถูกต้องและแม่นยำเท่าที่ควร ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีมติมอบหมายให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยดำเนินการปรับปรุงคุณภาพข้อมูลนำเข้าและตัวแปรนำเข้าอื่นๆ เพื่อให้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีความถูกต้องเชื่อถือได้ โดยเฉพาะข้อมูลอุตุนิยมวิทยา รวมทั้งรับผิดชอบค่าใช้จ่ายและจัดการงบประมาณในการจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดอุตุนิยมวิทยาระดับสูง RADAR/RASS และให้กระทรวงพลังงานและกรมควบคุมมลพิษไปหารือกับ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โรงไฟฟ้าระยอง และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในการปรับลดการระบายก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และออกไซด์ของไนโตรเจน และพารามิเตอร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และยังได้มีมติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าเพื่อดำเนินการประกาศเขตควบคุมมลพิษในบริเวณพื้นที่มาบตาพุด โดยแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสองคณะ คณะที่ ๑ ทำหน้าที่ศึกษาความสัมพันธ์ของสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่มาบตาพุดกับปริมาณสารอินทรีย์ระเหยง่ายที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และคณะที่ ๒ ทำหน้าที่พิจารณาการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษทั้งระบบ รวมทั้งให้กำหนดเป้าหมายและระยะเวลาอย่างชัดเจน ซึ่งถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้จะพิจารณาประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ

ก่อนการมีมติของผู้ถูกฟ้องคดีในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ สภาพปัญหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุด สรุปได้ดังนี้

๑) สถานการณ์คุณภาพอากาศ มลพิษทางอากาศที่สำคัญได้แก่ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจน และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ซึ่งเป็นสารมลพิษทางอากาศที่เกิดจากอุตสาหกรรม สำหรับก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจน พบว่ามีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศของประเทศไทย แม้ว่าผลการประเมินด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ในเบื้องต้นแสดงว่าการระบายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์เกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศ แต่ผลการตรวจวัดจริง ค่ายังคงอยู่ในระดับ

/มาตรฐาน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

มาตรฐาน ซึ่งความแตกต่างระหว่างค่าที่ประเมินได้จากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์กับผลการตรวจวัดทำให้ผลการประเมินศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุดขาดความน่าเชื่อถือและจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีความถูกต้องเชื่อถือได้ ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงเพิ่มเติมแล้ว ส่วนข้อมูลการตรวจวัดสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ยังไม่มีการเก็บรวบรวมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ประเทศไทยยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศสำหรับสาร VOCs โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กลุ่มกรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รายงานผลการตรวจวัดสารอินทรีย์ระเหยง่ายในพื้นที่มาบตาพุดจากการเก็บตัวอย่าง ๕ จุด โดยเก็บตัวอย่าง ๓ นาที ทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความหวั่นวิตกในเรื่องอุบัติการณ์ของการเกิดโรคมะเร็ง และต่อมาในเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ กรมควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจวัดปริมาณสาร VOCs ในลักษณะเดียวกันกับการตรวจวัดของกลุ่มกรีนพีซ พบสาร VOCs มากกว่า ๔๐ ชนิด และพบสาร VOCs ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งที่มีค่าเกินระดับการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในบรรยากาศของ US-EPA (EPA Region ๖ Screening Level) จำนวน ๑๙ ชนิด (ค่าเฝ้าระวังของ US-EPA กำหนดจากการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพตลอดช่วงอายุขัยของประชาชน) อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีความเชื่อมโยงที่ชัดเจนว่าปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่จังหวัดระยองมีสาเหตุหลักมาจากสารมลพิษทางอากาศ เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงของมะเร็งมีหลายสาเหตุซึ่งต้องศึกษาวิจัยในเชิงลึกจึงจะสามารถหาสาเหตุหลักของปัญหาสุขภาพได้

๒) สถานการณ์คุณภาพน้ำ คุณภาพน้ำผิวดินบริเวณพื้นที่มาบตาพุดมีแนวโน้มว่าอาจเกิดปัญหาคุณภาพน้ำเนื่องจากคลองสาธารณะหลายแห่งรับน้ำทิ้งทั้งจากชุมชนและอุตสาหกรรม เช่นคลองชากหมากซึ่งเป็นคลองสาธารณะที่ผ่านพื้นที่ชุมชนและนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ทำให้มีการระบายน้ำทิ้งจากชุมชนและน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดจากโรงงานอุตสาหกรรมลงสู่คลองเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจเกินความสามารถในการรองรับมลพิษและการฟื้นฟูตัวเองของคุณภาพน้ำในคลอง นอกจากนี้ คลองสาธารณะในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง เช่น คลองตากวน พบว่ามีปัญหาคุณภาพน้ำ โดยทั้งคลองชากหมากและคลองตากวนมีการระบายน้ำออกสู่ทะเล

/ในบริเวณ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ในบริเวณใกล้เคียงกันซึ่งเป็นบริเวณน้ำนิ่ง ทำให้อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำบริเวณชายฝั่งทะเลได้ สำหรับคุณภาพน้ำทะเลบริเวณชายฝั่งทะเลมาบตาพุดโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แต่มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมบนพื้นที่ชายฝั่งในระดับที่รุนแรงได้ ทั้งจากอุตสาหกรรมที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ โดยคุณภาพน้ำทะเลในบางสถานีพบว่ามีบางพารามิเตอร์มีค่าเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และคุณภาพน้ำทะเลบริเวณปากคลองสำคัญที่มีการระบายน้ำทิ้งลงทะเลมีบางพารามิเตอร์เกินค่ามาตรฐาน ส่วนปริมาณโลหะในตะกอนดินและโลหะหนักในสิ่งมีชีวิตไม่เกินค่าเสนอแนะและมาตรฐานที่กำหนด

๓) สถานการณ์การจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม การกำจัดกากของเสียอันตรายของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุด ปัจจุบันมีบริษัทบริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด (มหาชน) หรือ GENCO ดำเนินการรับของเสียอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรมมาบำบัดและกำจัด โดยบริษัทดังกล่าวสามารถรองรับของเสียได้ ๔๘๐,๐๐๐ ตันต่อปี พื้นที่ฝังกลบในปัจจุบันคาดว่าสามารถรองรับกากของเสียได้จนถึงประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๕๑ โดยพบว่ามีปัญหาการลักลอบนำของเสียอุตสาหกรรมไปทิ้งในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากขาดความเข้มงวดในการกำกับการขนส่งของเสียอันตราย การลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยและกากของเสีย พบปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียและสารเคมีในหลายพื้นที่ เช่น อำเภอบ้านค่าย กิ่งอำเภอเขาชะเมา กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา และตำบลมาบข่า อำเภอเมือง

ข้อมูลผลกระทบทางสุขภาพพบว่าการป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุด ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๘ ประชาชนป่วยเป็นโรคทางเดินหายใจ โรคผิวหนัง และเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง และโรคจากการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มสูงกว่าพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดระยอง รวมทั้งอัตราการเกิดโรคมะเร็งทุกชนิด และโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว ของอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สูงกว่าอำเภออื่นๆ ซึ่งยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนตามหลักวิชาการว่าการเจ็บป่วยเกิดขึ้นจากสาเหตุใด

หลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษา

/ความ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ความสัมพันธ์ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนกับปริมาณสารมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง และคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและกำหนดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดระยอง ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญได้แก่

๑. การจัดทำแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีการประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายครั้ง และจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการในพื้นที่มาบตาพุดเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน และองค์กรอิสระเพื่อหาข้อยุติร่วมกัน และยกร่างแผนปฏิบัติการดังกล่าว ตลอดจนกำหนดกลไกบริหารจัดการซึ่งมีเป้าหมายการดำเนินการครอบคลุมทั้งด้านการลดปริมาณการปล่อยทิ้งมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ ขยะ และกากของเสียอุตสาหกรรม การควบคุมคุณภาพน้ำและอากาศ การดูแล รักษา และฟื้นฟูสุขภาพอนามัยของประชาชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ในการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดได้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากผู้ถูกฟ้องคดีและคณะรัฐมนตรี ตลอดจนได้มีการจัดทำแผนงบประมาณรองรับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ

๒. การพิจารณากำหนดแนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนกับปริมาณสารมลพิษที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดระยอง จำนวน ๕ อำเภอ เพื่อเสนอแนะมาตรการและแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากปริมาณสารมลพิษ

๓. การกำหนดค่ามาตรฐานสาร VOCs ในบรรยากาศจำนวน ๙ ชนิด (ค่าเฉลี่ยรายปี) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีมีมติเห็นชอบ และปัจจุบันได้ประกาศบังคับใช้ค่ามาตรฐานดังกล่าวแล้ว และอยู่ระหว่างพิจารณากำหนดค่าเฝ้าระวัง (Screening Level) สำหรับสาร VOCs เพื่อเป็นเกณฑ์เบื้องต้นในการเฝ้าระวังปัญหา

๔. การดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ กำกับ ดูแลการดำเนินการตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงงานในพื้นที่จังหวัดระยอง โดยปัจจุบันได้ทำการสำรวจโรงงานอุตสาหกรรมทั้งภายในและภายนอกนิคมอุตสาหกรรมเพื่อให้โรงงาน

/อุตสาหกรรม...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

อุตสาหกรรมที่มีการจัดการตามที่กฎหมายกำหนดไม่ครบถ้วนดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ

ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๙ กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ท้องที่ที่มีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือกฎหมายกำหนดให้เป็นดุลพินิจของฝ่ายปกครองที่จะวินิจฉัยตามที่เห็นเหมาะสมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและจะไม่ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษก็ได้ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว อย่างไรก็ตาม หากการแก้ไขปัญหาไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดไว้ ก็จะพิจารณาประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษต่อไป

ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดคัดค้านคำให้การว่า ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่าคุณภาพอากาศโดยเฉพาะปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ซึ่งเป็นมลพิษทางอากาศหลักจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศ และข้อมูลสุขภาพไม่ได้แสดงความเชื่อมโยงระหว่างมลพิษกับสุขภาพ ทำให้เหตุแห่งการประกาศเขตควบคุมมลพิษไม่ชัดเจน นั้น เป็นการให้การไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ ๓ ประการคือ

๑. ผู้ถูกฟ้องคดีเคยให้ข้อสังเกตไว้ในมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๑ วาระที่ ๕ ข้อ ๕.๒ ว่า “ควรมีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบและแน่ชัด เนื่องจากพื้นที่มาบตาพุดเป็นเขตอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ผลกระทบคุณภาพอากาศที่เกิดขึ้นอาจไม่ใช่เฉพาะมลพิษหลักคือ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ไนโตรเจนไดออกไซด์ คาร์บอนมอนนอกไซด์ โอโซน ฝุ่นละออง แต่ควรพิจารณาถึงกากสารพิษและสารมลพิษอื่นด้วย และในการพิจารณาคุณภาพอากาศในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวให้ครอบคลุมในเรื่อง VOCs ด้วย” ย่อมแสดงให้เห็นว่ามลพิษทางอากาศหลักในพื้นที่มาบตาพุดมิได้มีเพียง

/ก๊าซ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์เท่านั้น แต่ยังมีสารมลพิษอื่นๆ อีกจำนวนมาก รวมทั้งสาร VOCs อีกทั้งเอกสารประกอบการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดี เรื่องสืบเนื่องเพื่อพิจารณา วาระที่ ๓.๓ การประกาศเขตควบคุมมลพิษในบริเวณพื้นที่ตำบลมาบตาพุด จังหวัดระยอง ที่มีการตรวจพบสาร VOCs โดยกรมควบคุมมลพิษ จำนวนมากกว่า ๔๐ ชนิด และใน ๒๐ ชนิดพบสารอินทรีย์ระเหยง่ายก่อมะเร็งที่มีค่าเกินระดับเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในบรรยากาศของ US-EPA ถึง ๑๙ ชนิด แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสาร VOCs ก็เป็นมลพิษทางอากาศหลักอีกกลุ่มหนึ่งในพื้นที่มาบตาพุด

๒. ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า “คุณภาพอากาศโดยเฉพาะปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ซึ่งเป็นมลพิษทางอากาศหลักจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศ” เป็นการให้การที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญ เพราะมิได้ชี้แจงให้เห็นว่าการได้มาซึ่งข้อสรุปว่าคุณภาพอากาศโดยเฉพาะปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์..... อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีใช้วิธีการตรวจวัดอย่างไร เนื่องจากการประเมินศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศในพื้นที่มาบตาพุดด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๔๑ วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นงานศึกษาทางวิชาการเพื่อให้ทราบถึงศักยภาพในการรองรับมลพิษทางอากาศบนพื้นฐานของข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพอากาศและอุตุนิยมวิทยาซึ่ง กนอ. ดำเนินโครงการจากวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้การดังกล่าวจึงได้มาจากวิธีการตรวจวัดจริงในพื้นที่ ซึ่งวิธีการตรวจวัดดังกล่าวย่อมไม่สามารถนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่า “คุณภาพอากาศโดยเฉพาะปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์.....อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน” เนื่องจากผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่จริงมีข้อจำกัดในการตรวจสอบปัญหามลพิษทางอากาศในภาพรวมของพื้นที่เทศบาลมาบตาพุดทั้งหมด เพราะสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษมีอยู่จำนวนเพียง ๑๓ จุด ย่อมไม่ครอบคลุมพื้นที่เทศบาลมาบตาพุดและ

/พื้นที่...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

พื้นที่ข้างเคียงซึ่งมีพื้นที่มากกว่า ๑๐๓,๔๘๔.๔ ไร่ ซึ่งต้องรอผลการศึกษาดังกล่าวในการตรวจสอบปัญหามลพิษทางอากาศในภาพรวมของพื้นที่ต่อไป

๓. ผู้ฟ้องคดีขอชี้แจงให้เห็นถึงความเป็นมาและความล่าช้าอย่างมากของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการประเมินผลกระทบคุณภาพอากาศในบรรยากาศด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์และแนวทางการพิจารณาศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุด อันส่งผลให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหามลพิษในพื้นที่มาบตาพุดที่จะใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติอนุญาตให้มีการขยายโรงงานเพิ่มเติมในพื้นที่มาบตาพุด เป็นเหตุให้นับแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑ จนถึงปัจจุบัน มีการอนุมัติอนุญาตให้โรงงานต่างๆ เกิดขึ้นในพื้นที่มาบตาพุดจำนวนมาก โดยไม่ได้คำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ด้วยข้ออ้างของหน่วยงานรัฐว่าเมื่อไม่มีข้อมูลมลพิษที่ชัดเจนก็ต้องอนุมัติอนุญาตให้มีการขยายโรงงานในพื้นที่ต่อไป เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๑ ให้มีการศึกษาการประเมินผลกระทบคุณภาพอากาศในบรรยากาศด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศในบริเวณพื้นที่มาบตาพุด โดยให้ กนอ. ดำเนินโครงการโดยใช้งบประมาณร่วมกับการระดมทุนจากผู้ประกอบการภาคเอกชนในพื้นที่ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้ข้อมูลไว้ว่า “จากการประเมินศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศในพื้นที่มาบตาพุดด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์บนพื้นฐานของข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพอากาศและข้อมูลอุตุนิยมวิทยาช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๔๔ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๔๕ และจำนวนปล่องระบายมวลสารรวม ๒๖๗ ปล่องจากโรงงานทั้งสิ้น ๖๔ โรงงานพบว่า หากแหล่งกำเนิดทุกแหล่งในพื้นที่มาบตาพุดระบายมวลสารทางอากาศออกในอัตราสูงสุดตามค่าที่ได้รับอนุญาตให้ระบายได้ จากการอนุมัติรายงาน EIA จะมีผลทำให้ค่าก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ และก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ มีค่าความเข้มข้นสูงสุดรายชั่วโมงของก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ในบรรยากาศมีโอกาสสูงเกินกว่าค่ามาตรฐานในบริเวณกว้าง ค่าความเข้มข้นสูงสุดรายชั่วโมงของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์มีโอกาสสูงเกินกว่าค่ามาตรฐานในบริเวณกว้าง ดังนั้น หากการดำเนินโครงการอุตสาหกรรมในพื้นที่

/มาบตาพุด...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

มาบตาพุดเปิดดำเนินการครบถ้วนทุกแห่ง มีโอกาสสูงที่คุณภาพอากาศในพื้นที่มาบตาพุด โดยเฉพาะก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์และก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์มีปริมาณสูงเกินกว่าที่มาตรฐานกำหนด ในขณะเดียวกันผลการตรวจวัดจริงยังคงอยู่ในระดับมาตรฐาน (ตาราง ๓) ทำให้การกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่มาบตาพุดขาดความชัดเจน รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมาวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ (นัดพิเศษ) วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา ว่า "๑. ให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยดำเนินการปรับปรุงข้อมูลนำเข้าและตัวแปรนำเข้าอื่นๆ เพื่อให้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีความถูกต้องน่าเชื่อถือได้ โดยเฉพาะข้อมูลอุตุนิยมวิทยา รวมทั้งรับผิดชอบค่าใช้จ่ายและการจัดการงบประมาณในการจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดอุตุนิยมวิทยาระดับสูง RADAR/RASS โดยให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในหนึ่งปี"

จากข้อมูลที่ยกมาจะเห็นได้ถึงความละเลยและล่าช้าของหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบในการศึกษาการประเมินผลกระทบคุณภาพอากาศในบรรยากาศด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์และแนวทางการพิจารณาศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุด จากปี พ.ศ. ๒๕๔๑ จนถึงปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นเวลากว่าสิบปี ผลการศึกษาก็ยังไม่แล้วเสร็จและยังมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบ คือ กนอ. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับผลการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการศึกษาศักยภาพในการรองรับมลพิษในพื้นที่มาบตาพุด มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผลทำให้การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโรงงานในพื้นที่มาบตาพุดไม่ได้ให้ความสำคัญกับศักยภาพในการรองรับมลพิษในพื้นที่ ทำให้มีการขยายโรงงานเพิ่มเติมจำนวนมาก โดยอ้างเหตุผลเรื่องความคลุมเครือไม่ชัดเจนของข้อมูลปัญหามลพิษ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ฟ้องคดีและประโยชน์สาธารณะ

/ปัญหา...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ปัญหามลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุดนั้น มิได้มีเพียงมลพิษทางอากาศที่เกิดจากก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์และก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เท่านั้น แต่ยังมีปัญหามลพิษอื่นๆ ซึ่งเป็นปัญหารุนแรงอีกจำนวนมาก เช่น มลพิษทางอากาศอันเกิดจากสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ซึ่งมีอันตรายต่อสุขภาพร่างกายของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยการตรวจวัดของกรมควบคุมมลพิษพบว่าในพื้นที่มาบตาพุดมีสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ถึง ๔๐ ชนิด และเป็นสารก่อมะเร็งถึง ๒๐ ชนิด ใน ๒๐ ชนิดนี้มี ๑๙ ชนิดที่มีค่าเกินระดับการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในบรรยากาศของ US-EPA ตั้งแต่ ๑.๓ เท่า ถึง ๖๙๓ เท่า แสดงว่าประชาชนในพื้นที่มาบตาพุดต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับผลงานศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่มาบตาพุดที่มีอัตราผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็งสูงกว่าพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ ทั้งการศึกษาของศูนย์มะเร็งแห่งชาติซึ่งเป็นการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่รายงานว่า สถิติการเกิดโรคมะเร็งทุกชนิดและมะเร็งเม็ดเลือดขาวของอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง สูงกว่าอำเภออื่นๆ ๓ เท่า และ ๕ เท่าตามลำดับ ปรากฏตามสำเนาหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจฉบับที่ ๒,๒๒๕ วันที่ ๑๐ ถึง ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐ และผลการศึกษาของ ดร.เรณู เวชรัชต์พิมล มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเปิดเผยเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ ตามที่ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวไว้ในคำฟ้องแล้ว ข้อเท็จจริงเรื่องการตรวจพบสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ที่เป็นสารก่อมะเร็งในพื้นที่มาบตาพุดนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีรับรู้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามรายละเอียดในรายงานของมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่มีการประกาศค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศโดยทั่วไป และมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด ตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๕๕ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อดำเนินการควบคุมการปล่อยมวลสาร แก้ไขเยียวยาปัญหาความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งในพื้นที่มาบตาพุด ยังคงปล่อยให้ประชาชนในพื้นที่ต้องประสบกับปัญหามลพิษอย่างยืดเยื้อยาวนานและรุนแรงจนถึงปัจจุบัน แม้ต่อมาในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกฟ้องคดีจะประกาศมาตรฐานค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศ

/โดย...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

โดยทั่วไปในเวลา ๑ ปี แต่ก็เป็นการประกาศหลังจากที่รับทราบปัญหามาแล้วกว่า ๑๐ ปี และเป็นการประกาศเพียง ๙ ชนิด อีกทั้งการประกาศค่ามาตรฐานของผู้ถูกฟ้องคดีก็ประกาศเพียงมาตรฐานค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศโดยทั่วไป แต่ยังไม่มีการประกาศกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดแต่อย่างใด ซึ่งการไม่ประกาศเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวตั้งแต่ที่รับทราบถึงปัญหา ทำให้การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการในพื้นที่มาบตาพุดในหลายปีที่ผ่านมาไม่ได้ศึกษาและให้ความสำคัญกับการป้องกันและจัดการกับสารอินทรีย์ระเหยง่ายที่เป็นสารก่อมะเร็ง ขาดการควบคุมตรวจสอบ ตรวจวัดการใช้สารอินทรีย์ระเหยง่ายเหล่านี้อย่างจริงจัง เป็นเหตุให้การปล่อยสารอินทรีย์ระเหยง่ายออกสู่สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการปนเปื้อนและสะสมมลพิษในสิ่งแวดล้อมและร่างกายประชาชนในพื้นที่มาอย่างยาวนานถึงปัจจุบัน ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประชาชนในพื้นที่

นอกจากนี้แล้วยังมีปัญหามลพิษอื่น ๆ คือ มลพิษทางอากาศ มลพิษจากกากของเสียอันตราย มลพิษทางน้ำ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีก็ยอมรับในคำให้การว่าคุณภาพน้ำผิวดินบริเวณพื้นที่มาบตาพุดมีแนวโน้มว่าอาจเกิดปัญหาคุณภาพน้ำ รวมทั้งคุณภาพน้ำทะเลบริเวณชายฝั่งก็มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมบนพื้นที่ชายฝั่งในระดับที่รุนแรงได้ นอกจากน้ำผิวดินและทะเลชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษแล้วยังมีน้ำบ่อตื้นที่ประชาชนเคยใช้อุปโภคบริโภค ในอดีตก็มีปัญหาการปนเปื้อนโลหะหนักเกินมาตรฐาน โดยงานศึกษาของ ดร. อาภา หวังเกียรติ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต บ่งชี้ว่าน้ำบ่อตื้นในพื้นที่มาบตาพุดมีการปนเปื้อนโลหะหนักเกินค่ามาตรฐานน้ำอุปโภคบริโภคในชนบท ปรากฏตามเอกสารการศึกษาปริมาณโลหะหนักในบ่อน้ำตื้นในเขตเทศบาลมาบตาพุดฯ โดย ดร. อาภา หวังเกียรติ ปัญหามลพิษทางน้ำยังส่งผลกระทบถึงสัตว์น้ำโดยเฉพาะสัตว์ทะเล เช่น ปลา หอย มีการปนเปื้อนโลหะหนักเกินค่ามาตรฐาน ซึ่งถ้ามีการนำสัตว์น้ำมาบริโภคก็จะเป็นการสะสมสารพิษไว้ในร่างกายอีกทางหนึ่ง

ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่าข้อมูลผลกระทบสุขภาพขาดความเชื่อมโยงกับปัญหามลพิษ จึงทำให้เหตุแห่งการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษไม่ชัดเจนนั้น

/ไม่อาจ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากเงื่อนไขในการประกาศเขตควบคุมมลพิษย่อมเป็นไปตามมาตรา ๕๙ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งความเชื่อมโยงของปัญหาสุขภาพกับมลพิษไม่ได้เป็นองค์ประกอบหรือเงื่อนไขของกฎหมายดังกล่าวในการที่จะประกาศหรือไม่ประกาศเขตควบคุมมลพิษแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของมลพิษกับสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่มาบตาพุดนั้นเป็นคนละประเด็นกับการประกาศหรือไม่ประกาศเขตควบคุมมลพิษ ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมลพิษกับสุขภาพของประชาชนนั้นอาจจะเป็นวิธีการที่หน่วยงานรัฐต้องศึกษาข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจสำหรับการบริหารจัดการและฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อน รวมทั้งนำไปใช้ในการเฝ้าระวังสุขภาพของประชาชนในพื้นที่และประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดค่ามาตรฐานความปลอดภัยที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๙ แสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหามลพิษที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง เนื่องจากถ้าปล่อยให้เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบเสียหายต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก อีกทั้งยังยากที่จะแก้ไขเยียวยาให้กลับเป็นดังเดิมได้ ดังนั้น จึงไม่จำต้องรอให้มลพิษมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัยหรือสิ่งแวดล้อมเสียก่อน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงจะสามารถใช้อำนาจประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษได้ กฎหมายบัญญัติระดับความรุนแรงของมลพิษไว้เพียงมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาด ก็เข้าเงื่อนไขของกฎหมายที่จะประกาศให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตควบคุมมลพิษแล้ว นอกจากนี้แนวปฏิบัติในการประกาศให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตควบคุมมลพิษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ผ่านมาก็ไม่มีเงื่อนไขว่าท้องที่ที่จะประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษต้องมีข้อมูลความเชื่อมโยงระหว่างมลพิษกับสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ แต่อย่างใด เห็นได้จากประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติ

/ส่งเสริม...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตจังหวัดสมุทรปราการเป็นเขตควบคุมมลพิษ ซึ่งในประกาศดังกล่าวก็ระบุแต่เพียงว่า "ด้วยปรากฏว่าปัญหามลพิษในท้องที่เขตจังหวัดสมุทรปราการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหามลพิษจากน้ำเสีย ปัญหามลพิษจากอากาศเสีย ปัญหามลพิษจากของเสีย และปัญหามลพิษอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนต่อไปในอนาคต....." ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตจังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม เป็นเขตควบคุมมลพิษ ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๗) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี เป็นเขตควบคุมมลพิษ ก็ระบุเหตุผลในการประกาศเขตควบคุมมลพิษไว้ในทำนองเดียวกัน โดยไม่มีการกล่าวถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาสุขภาพกับมลพิษในพื้นที่ว่าเป็นเงื่อนไขในการประกาศเขตควบคุมมลพิษแต่อย่างใด

การแก้ไขปัญหามลพิษโดยวิธีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง ๒๕๕๔ กับการประกาศเขตควบคุมมลพิษมีผลทางกฎหมายแตกต่างกันหลายประการ ที่สำคัญคือ การประกาศเขตควบคุมมลพิษจะทำให้เจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการลดและขจัดมลพิษมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะดำเนินมาตรการที่พิเศษกว่าพื้นที่ทั่วไป แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าวแต่ก็ไม่ได้มีการดำเนินการตามแผนและไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินการแก้ไขปัญหาแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เคยชี้แจงถึงการแก้ไขปัญหาว่าอยู่ในขั้นตอนใด ไม่เคยชี้แจงถึงความคืบหน้า ตลอดจนไม่เคยมีการนำเสนอหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการตามแผนฯ ที่อ้างว่าได้ทำไปแล้ว มาตรการแก้ปัญหาของหน่วยงานรัฐโดยการขอความร่วมมือกับโรงงานได้รับความร่วมมือน้อย ทำให้การแก้ไขปัญหามลพิษ

/เป็นไป...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

เป็นไปอย่างล่าช้าและไร้ประสิทธิภาพ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรใช้เครื่องมือทางกฎหมายที่สามารถดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ โดยการประกาศให้พื้นที่เทศบาลมาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นเขตควบคุมมลพิษ แล้วใช้มาตรการบังคับควบคู่ไปกับการขอความร่วมมือเพื่อให้สามารถลดและขจัดมลพิษได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่าถ้าหากการดำเนินการตามแผนลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ ไม่ประสบความสำเร็จ ก็จะพิจารณาประกาศให้พื้นที่มาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษต่อไป แสดงให้เห็นว่ามาตรการแก้ไขปัญหามลพิษโดยการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพกว่ามาตรการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว ซึ่งเป็นการขัดแย้งกันอย่างชัดเจนกับคำให้การที่ว่าการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ เป็นการเลือกใช้วิธีการแก้ไขปัญหามลพิษให้มีผลเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยงดเว้นการประกาศให้พื้นที่มาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ ทั้งที่มีข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขในการประกาศเขตควบคุมมลพิษครบถ้วนตามกฎหมายแล้วและเลื่อนระยะเวลาในการประกาศออกไปอีกอย่างน้อย ๕ ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีมิได้มีเจตนาที่จะเลือกใช้วิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหามลพิษให้มีผลเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพตามที่กล่าวอ้าง แต่เป็นการตัดสินใจเลือกมาตรการที่คำนึงถึงแต่ประโยชน์ทางธุรกิจและเศรษฐกิจจากการขยายอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ บทบัญญัติตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจใช้ดุลพินิจตัดสินใจเลือกใช้มาตรการอื่นใดที่ตนเห็นว่าเหมาะสม โดยงดเว้นการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษตามอำเภอใจ

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีให้ความสำคัญและกล่าวถึงสารมลพิษอื่น รวมทั้งสารในกลุ่มสารอินทรีย์ระเหย (VOCs) สารมลพิษทางอากาศแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มของสารมลพิษหลักจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงทั่วไป ได้แก่ ฝุ่นละออง ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และก๊าซไนโตรเจน

/ไดออกไซด์...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ไดออกไซด์ ฝุ่นละออง ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์มีแหล่งกำเนิดที่สำคัญ เช่น การคมนาคม การก่อสร้าง การเผาในที่โล่ง เป็นต้น ไม่จำเป็นต้องมาจากแหล่งกำเนิดอุตสาหรรมเท่านั้น ส่วนสารกลุ่มที่ ๒ คือ กลุ่มของสารมลพิษจากกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นสารเฉพาะของอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ได้แก่ สารในกลุ่มสารอินทรีย์ระเหย (VOCs) ผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้ความสนใจกับสารทั้ง ๒ กลุ่ม แต่ในขณะที่มีการพิจารณาประกาศเขตควบคุมมลพิษ นั้น ข้อมูลด้านคุณภาพอากาศที่มีการตรวจวัดอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ รวมทั้งได้มีมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไปของประเทศไทยซึ่งกำหนดไว้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาระดับของสถานการณ์ปัญหาแล้ว ส่วนข้อมูลสาร VOCs เป็นข้อมูลที่มีจำนวนการตรวจวัดเพียงไม่กี่ครั้ง ทำให้ยังไม่มีข้อมูลต่อเนื่อง และมีข้อจำกัดของการนำเข้าข้อมูลสาร VOCs มาพิจารณาความเชื่อมโยงกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการพิจารณาประกาศเขตควบคุมมลพิษ

๑. ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ชี้แจงให้เห็นว่าการได้มาซึ่งข้อสรุปว่า คุณภาพอากาศโดยเฉพาะปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์..... อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ผู้ถูกฟ้องคดีใช้วิธีการตรวจวัดอย่างไร นั้น การตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศของประเทศไทยเป็นการตรวจวัดประเภทของสารมลพิษทางอากาศโดยใช้วิธีตรวจวัดตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป ซึ่งกำหนดมาตรฐานของสารที่เจือปนอยู่ในบรรยากาศและวิธีการตรวจวัด

๒. ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่าคุณภาพอากาศโดยเฉพาะปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานได้มาจากวิธีการตรวจวัดจริงไม่สามารถนำไปสู่ข้อสรุปดังกล่าวได้ เพราะสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษมีอยู่เพียง ๑๓ จุด ย่อมไม่ครอบคลุมพื้นที่เทศบาลมาบตาพุดและพื้นที่ข้างเคียง นั้น การพิจารณาเรื่องจุดติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศจะเลือกจุดที่เป็นตัวแทนคุณภาพอากาศ

/ของ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ของพื้นที่ โดยมีเกณฑ์ทางวิชาการประกอบการพิจารณา เช่น ทิศทางลม ระยะห่างจากถนน เป็นต้น และจะตั้งอยู่ในพื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ เช่น ชุมชนใกล้เคียงกับแหล่งกำเนิดที่สำคัญ ซึ่งการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่มาบตาพุดของกรมควบคุมมลพิษ กนอ. รวมทั้งสถานีของผู้ประกอบการในพื้นที่เป็นการเลือกจุดติดตั้งโดยอ้างอิงจากหลักเกณฑ์ทางวิธีการ การตรวจวัดคุณภาพอากาศไม่จำเป็นต้องกระทำในทุกจุดของพื้นที่เพราะจะต้องใช้กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลาจำนวนมหาศาล การตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษในกรณีได้กระทำถูกต้องตามหลักวิชาและสามารถให้ข้อสรุปดังกล่าวได้

๓. หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการพิจารณาศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุดมาโดยลำดับ นับตั้งแต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๑ แต่เนื่องจากการประเมินศักยภาพการรองรับมลพิษเป็นเรื่องใหม่ในประเทศไทย ทำให้มีข้อจำกัดทั้งด้านเทคโนโลยี บุคลากร งบประมาณ และองค์ความรู้ ซึ่งขั้นตอนและความซับซ้อนของงานทำให้ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีให้ กนอ. จัดตั้งงบประมาณร่วมกับการระดมทุนจากผู้ประกอบการในพื้นที่ ซึ่งได้จัดตั้งงบประมาณและว่าจ้างที่ปรึกษา ได้แก่ บริษัทซีคอท จำกัด รวมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานกำกับดูแลบริษัทที่ปรึกษาสิ่งแวดล้อม ศึกษาปัญหามลภาวะอากาศ ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ และบริษัทที่สนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายและที่ปรึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการระบายก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ออกไซด์ของไนโตรเจนและฝุ่นละอองของแหล่งกำเนิดต่างๆ ในพื้นที่มาบตาพุดในเวลา ๑ ปี (เดือนตุลาคม ๒๕๔๔ ถึง เดือนกันยายน ๒๕๔๕) การประมวลผลข้อมูลพบว่าต้องมีการใช้แบบจำลอง MM ๕ จัดเตรียมข้อมูลอุตุนิยมวิทยาของทั้งปี โดยบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้พัฒนาแบบจำลอง เป็นผู้จัดเตรียมและวิเคราะห์และนำเสนอผลการประเมินความน่าเชื่อถือต่อคณะทำงานในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๗

ต่อมาคณะทำงานฯ ได้ให้ที่ปรึกษาเก็บข้อมูลพิกัดเพิ่มเติมและประมวลผล

/ด้วยแบบ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ด้วยแบบจำลองอีกครั้งและที่ปรึกษาส่งร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ เพื่อปรับปรุงแก้ไขโดยส่งแบบสอบถามเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อประเมินอัตราการระบายที่ใกล้เคียงความเป็นจริงเกี่ยวกับ Actual Emission และส่งร่างรายงานฯ อีกครั้งในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการพิจารณาผลการศึกษาในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๙ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ และเนื่องจากมีความเห็นไม่ตรงกันระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารจัดการมลพิษทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุด เพื่อเสนอแนะนโยบาย แนวทาง และมาตรการในการจัดการศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา และในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ (นัดพิเศษ) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ ได้มีมติให้ กนอ. ดำเนินการปรับปรุงข้อมูลนำเข้าและตัวแปรนำเข้าอื่นๆ เพื่อให้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีความถูกต้องเชื่อถือได้ โดยเฉพาะข้อมูลอุตุนิยมวิทยา ติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดอุตุนิยมวิทยาระดับชั้นบนโดยให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน ๑ ปี ให้กระทรวงพลังงานและกรมควบคุมมลพิษไปหารือกับบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โรงไฟฟ้าระยอง และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในการปรับลดการระบายก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และออกไซด์ของไนโตรเจน ให้แล้วเสร็จภายใน ๑ เดือน การใช้แบบจำลองประเมินศักยภาพการรองรับมลพิษโดยภาพรวมของพื้นที่อุตสาหกรรมที่ซับซ้อนนั้น จำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่มีคุณภาพเพื่อให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือและยอมรับได้ทางวิชาการ ซึ่งได้ขอความช่วยเหลือจากองค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (US-EPA) โดยผู้เชี่ยวชาญได้เข้ามาช่วยเหลือให้คำแนะนำตรวจสอบข้อมูลนำเข้าและการประเมิน แต่ผลที่ได้จากแบบจำลองพบว่ามีความคลาดเคลื่อนจากการตรวจวัดจริงในระดับที่ยังไม่ได้รับการยอมรับทางวิชาการและปัจจุบันยังมีการดำเนินงานมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดซื้อเครื่องมือตรวจวัดทางอุตุนิยมวิทยาระดับสูงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวว่า ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศมาตรฐานคุณภาพอากาศโดยทั่วไปหลังจากทราบปัญหาการตรวจพบสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) มาแล้วกว่า ๑๐ ปี แล้วยังไม่มีการประกาศมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดนั้น

/สารใน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

สารในกลุ่มสารอินทรีย์ระเหย (VOCs) เป็นการเรียกกลุ่มของสารเคมีที่มีอยู่หลายร้อยชนิด และคำนิยามทางเคมีขององค์กรระหว่างประเทศหรือหน่วยงานทางสิ่งแวดล้อมของแต่ละประเทศจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยการวิจัยและการพัฒนาเรื่องการติดตามตรวจวัด และผลการวิเคราะห์ที่ใช้ในการระบุชนิด จำนวนและผลที่เกิดขึ้นของสารในกลุ่ม VOCs มีข้อจำกัดและมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทำให้ต้องใช้เวลาในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการควบคุมปัญหามลพิษ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า กลุ่มกรีนพีซเก็บและวิเคราะห์ตัวอย่างอากาศ พบสารในกลุ่ม VOCs หลายชนิด และบางชนิดเกินระดับเฝ้าระวังของ US-EPA Region ๖ นั้น รายงานของกลุ่มศึกษาและรณรงค์มลภาวะอุตสาหกรรมของกลุ่มกรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ เป็นรายงานผลการเก็บตัวอย่างอากาศด้วยเทคนิคการเก็บอากาศในช่วงที่มีกลิ่นเหม็นออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอุตสาหกรรมจำนวน ๕ ครั้ง ในระยะเวลา ๕ เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ ใช้เวลาเก็บตัวอย่างอากาศนานประมาณ ๒ ถึง ๓ นาที โดยการดูดอากาศเข้าถุงพลาสติกก่อนถูกส่งไปยังห้องปฏิบัติการในประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อวิเคราะห์

ระดับเฝ้าระวังผลกระทบได้มีการแบ่งเป็นระดับต่างๆ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาสัมผัสสารพิษ ตัวอย่างเช่น ระดับการเฝ้าระวังของรัฐเทคซัส ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานของ US-EPA Region ๖ ได้แก่ “ระยะสั้น” หมายถึง ที่ระยะเวลาสัมผัส ๑ ชั่วโมง และ “ระยะยาว” หมายถึง ที่ระยะเวลาสัมผัส ๑ ปี สำหรับสารส่วนใหญ่ ยกเว้น เบนซีน เอธิลีนไดคลอไรด์ ที่กำหนดระยะเวลา ๒๔ ชั่วโมง ดังนั้น ในการเปรียบเทียบค่าที่ตรวจวัดได้จากการเก็บตัวอย่างของกลุ่มกรีนพีซจึงไม่สามารถเปรียบเทียบกับค่าเฝ้าระวังของ US-EPA Region ๖ ได้ แม้ว่าจะใช้วิธีวิเคราะห์ตัวอย่างของ US-EPA เพราะเป็นการเก็บในระยะเวลาที่สั้นกว่ามาก

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศฉบับที่ ๓๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐) เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศโดยทั่วไปในเวลา ๑ ปี ลงวันที่ ๑๔

/กันยายน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

กันยายน ๒๕๕๐ จึงไม่ใช่การดำเนินการที่ล่าช้าแต่อย่างใด และขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังเร่งดำเนินการเพื่อกำหนดมาตรฐาน/มาตรการควบคุมการปล่อยทิ้งสารอินทรีย์ระเหยง่ายจากแหล่งกำเนิดที่สำคัญ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้ความสำคัญกับปัญหาคุณภาพน้ำผิวดิน น้ำทะเลชายฝั่งและน้ำบ่อตื้น และเป็นเป้าหมายส่วนหนึ่งตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ และตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างผลการศึกษาของ ดร.อาภา หวังเกียรติ ว่าบ่งชี้ว่าน้ำบ่อตื้นในพื้นที่มาบตาพุดมีการปนเปื้อนโลหะหนักเกินค่ามาตรฐานน้ำอุปโภคบริโภคในชนบท นั้น การศึกษาดังกล่าวมีการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว ไม่มีบ่อน้ำอ้างอิงเพื่อเปรียบเทียบการปนเปื้อนโลหะหนักและบ่อน้ำที่พบว่ามีการปนเปื้อนโลหะหนักเกินค่ามาตรฐานอยู่ต้นน้ำ ดังนั้น ผลการศึกษายังไม่สามารถชี้ได้ว่าโลหะหนักที่ปนเปื้อนมาจากแหล่งกำเนิดมลพิษใด

สำหรับการศึกษาการป่วยด้วยโรคมะเร็ง จากข้อมูลการเจ็บป่วย ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๓ ของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ ชี้ว่ามีผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งสูงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง (สสจ.ระยอง) ได้ประสานข้อมูลชุดดังกล่าวมาศึกษาการกระจายของผู้ป่วยในระดับตำบล พบว่าตำบลที่มีอัตราการป่วยสูงที่สุด คือ ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง ๓๗๖.๕๕ ต่อแสนประชากร รองลงมาคือ ตำบลชากพง อำเภอแกลง ๓๒๒.๖๙ ต่อแสนประชากร และตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง ๓๐๐.๔๖ ต่อแสนประชากร ส่วนตำบลในพื้นที่มาบตาพุด ได้แก่ ตำบลมาบตาพุด ๒๔๒.๑๐ ต่อแสนประชากร และตำบลห้วยโป่ง ๒๑๕.๙๔ ต่อแสนประชากร แต่เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวไม่ทันสมัย ทำให้การสอบสวนโรคและการดูแลด้านสุขภาพมีปัญหาว่าหาผู้ป่วยไม่พบ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง โรงพยาบาลระยองและเทศบาลเมืองมาบตาพุดจึงร่วมกันค้นหาผู้ป่วยจากระบบการให้บริการในสถานบริการ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ และสำรวจผู้ป่วยที่ยังมีชีวิตในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจสอบประวัติการรักษาเพื่อยืนยันการวินิจฉัยและตรวจสอบความซ้ำซ้อน หลังจากนั้นจะดำเนินการสอบสวนโรคเพื่อศึกษาข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการรับสัมผัสสารเคมีที่ผ่านมากับโรคมะเร็ง การศึกษาการตายด้วยโรคมะเร็งของประชาชนจังหวัดระยอง จากข้อมูลมรณบัตรของกระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๗

/ถึง พ.ศ....

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ถึง พ.ศ. ๒๕๔๙ พบว่า อัตราการตายด้วยโรคมะเร็งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่น้อยกว่าอัตราการตายระดับประเทศ และเมื่อศึกษาในระดับพื้นที่พบว่าจำนวนการตายด้วยโรคมะเร็งจะกระจายในพื้นที่ที่มีประชาชนหนาแน่น โดยตำบลที่มีจำนวนการตายด้วยโรคมะเร็งทุกสาเหตุสูงสุด คือ ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จำนวน ๖๕ ราย แต่เมื่อเปรียบเทียบอัตราตายต่อแสนประชากร พบว่า ตำบลหนองตะพาน อำเภอบ้านค่าย เป็นตำบลที่มีอัตราการตายด้วยโรคมะเร็งสูงสุด ๓๙๙.๓๒ ต่อแสนประชากร ส่วนอำเภอที่มีอัตราการตายด้วยโรคมะเร็งสูงสุด คือ อำเภอแกลง เห็นได้ว่า ข้อมูลสถานการณ์การตายหรือเจ็บป่วยเป็นข้อมูลที่ต้องมีการตรวจสอบวิธีการประเมินหรือการคำนวณ โดยเฉพาะกรณีของจังหวัดระยองซึ่งมีประชากรแฝงที่อพยพเข้ามาทำงานในจังหวัดระยองมากขึ้น ทำให้สถิติทางสาธารณสุขมีแนวโน้มมากขึ้น

การประกาศเขตควบคุมมลพิษเป็นดุลพินิจของฝ่ายปกครองที่จะประกาศเขตควบคุมมลพิษหรือไม่ ให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบในแต่ละกรณี และข้อเท็จจริงในกรณีของพื้นที่มาบตาพุดไม่เหมือนกับพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม และตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังไม่ประกาศให้พื้นที่มาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ ส่วนมาตรการพิเศษตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นมาตรการเชิงบังคับซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่ายังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในสภาพข้อเท็จจริงเช่นนี้ เพราะขณะนี้โรงงานอุตสาหกรรมในมาบตาพุดเกือบทั้งหมดให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหามลพิษตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ ทำให้การแก้ไขปัญหามลพิษได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งการใช้มาตรการเชิงบังคับคงจะไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจเช่นนี้

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษฯ ได้มีการกำหนดมาตรการ งบประมาณ เป้าหมาย ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบการดำเนินการตามมาตรการ/โครงการไว้อย่างชัดเจน และมีกลไกบริหารจัดการระดับนโยบายและ

/ระดับ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ระดับพื้นที่ในเรื่องมาตรการลดมลพิษ โดยเฉพาะการลดปริมาณการปล่อยทิ้งอากาศเสีย น้ำ และปริมาณของเสีย ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าเป็นประเด็นที่สำคัญ จึงได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านเทคนิคเพื่อกำกับดูแล และตรวจสอบการแก้ไขปัญหามลพิษของอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง ทำหน้าที่กำกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งกำเนิดอุตสาหกรรม มีรองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน และให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานมาโดยลำดับ ส่วนในระดับพื้นที่จังหวัดระยองได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพหุภาคีเพื่อกำกับการดำเนินการ มีผู้ว่าราชการจังหวัดระยองเป็นประธาน และมีการรายงานผลการดำเนินการ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ทั้ง ๒ คณะมีองค์ประกอบของผู้แทนภาคประชาชนร่วมอยู่ด้วย นอกจากนี้ ในส่วนของการกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ กนอ. ได้มีการกำหนดแผนตรวจโรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่งในนิคมฯ และมีตัวแทนของชุมชนเข้าร่วมตรวจสอบด้วย โดยให้ความสำคัญกับแผนลดปริมาณมลพิษหรือของเสียจากโรงงานแต่ละแห่ง รวมทั้งเรื่องการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและการมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ซึ่งได้เข้าตรวจสอบโรงงาน ๔ ครั้งในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น เห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการดำเนินการอย่างรอบคอบในการกำหนดกลไกบริหารจัดการเพื่อให้มีการดำเนินการและบรรลุผลสำเร็จตามแผนแล้ว

ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า ปัจจุบันผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษจำนวน ๑๗ พื้นที่ ใน ๑๒ จังหวัด ได้แก่

๑) เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๕

๒) จังหวัดภูเก็ต ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๕

๓) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕

๔) อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ตามประกาศคณะกรรมการ

/สิ่งแวดล้อม...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕

๕) หมู่เกาะพีพี ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕

๖) จังหวัดสมุทรปราการ ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๗

๗) จังหวัดปทุมธานี ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๘

๘) จังหวัดนนทบุรี ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๘

๙) จังหวัดสมุทรสาคร ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๘

๑๐) จังหวัดนครปฐม ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๘

๑๑) อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

๑๒) อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

๑๓) อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

๑๔) อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

๑๕) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามประกาศคณะกรรมการ

/สิ่งแวด...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

๑๖) อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

๑๗) ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๗

แต่ละพื้นที่อาศัยข้อเท็จจริงและเหตุผลในการประกาศฯ ดังต่อไปนี้

เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากประสบปัญหามลพิษทางน้ำ คุณภาพน้ำชายฝั่งเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง เนื่องจากน้ำทิ้งจากชุมชนและน้ำทิ้งจากแหล่งอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงงานอุตสาหกรรมและโรงแรม ปัญหามูลฝอย สิ่งปฏิกูล มีมูลฝอยตกค้างจากการเก็บขนตามสถานที่ต่างๆ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลไม่ถูกสุขลักษณะ มีปัญหาอากาศและระดับเสียง ปริมาณฝุ่นละอองจากการจราจรและการก่อสร้าง ปัญหาทรัพยากรเสื่อมโทรม มีการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม มีการรุกล้ำที่สาธารณประโยชน์ ขาดแคลนระบบสาธารณูปโภค การเก็บขยะ การกำจัดมูลฝอย และการบำบัดน้ำเสีย

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื่องจากประสบปัญหาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักของหาดใหญ่ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับการประปาของเมืองหาดใหญ่ และมีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลง ทางน้ำที่ไหลผ่านชุมชนมีสภาพเน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็น ปัญหามูลฝอยตกค้างจากการที่ไม่สามารถจัดเก็บได้หมดในแต่ละวัน ปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง ฝุ่นละอองในอากาศ ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ในอากาศ และระดับเสียงในชุมชน

อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เนื่องจากประสบปัญหามลพิษทางน้ำ คุณภาพน้ำในทะเลสาบสงขลา และคลองต่างๆ ในเขตเทศบาลเสื่อมโทรม อันเกิดจากน้ำทิ้งจากบ้านเรือน ชุมชน และท่าเทียบเรือที่ไม่ได้บำบัดก่อนปล่อยทิ้ง

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

/หมู่เกาะ...

หมู่เกาะพีพี ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ เนื่องจากประสบปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากหมู่เกาะพีพีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายหลักแห่งหนึ่งของนักท่องเที่ยว มีผลทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ผู้ประกอบการบางส่วนขาดการเอาใจใส่ต่อสภาพแวดล้อม โดยไม่มีการจัดการเกี่ยวกับมูลฝอยและน้ำเสียที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง รวมทั้งน้ำเสียจากภัตตาคาร ห้องส้วม ห้องอาบน้ำของบังกะโล ไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกสุขลักษณะ ทำให้เกิดสภาพที่ไม่น่าดู และมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำทะเล

จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากมีการขยายตัวของชุมชนและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วและไม่มีระเบียบ รวมทั้งขาดการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม การจัดบริการพื้นฐานไม่ทั่วถึงและเพียงพอกับความต้องการ การควบคุมการปล่อยของเสียจากโรงงานและชุมชนไม่เข้มงวด ก่อให้เกิดปัญหาสภาพแหล่งน้ำเน่าเสียจนถึงระดับวิกฤต คุณภาพอากาศในบางพื้นที่อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน มีมูลฝอยและของเสียตกค้างประมาณร้อยละ ๘๐ เนื่องจากไม่มีระบบเก็บขนที่มีประสิทธิภาพและไม่มีการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนขาดแคลนบุคลากรในการดำเนินการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี สมุทรสาคร และนครปฐม ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมเพราะมีการขยายตัวของชุมชนและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ขาดการวางแผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสม การบริการพื้นฐานไม่ทั่วถึงเพียงพอ ไม่มีการควบคุมการปล่อยของเสียจากชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรมอย่างเข้มงวดพอ ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่มลพิษทางน้ำ ไม่มีระบบบำบัดที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง ปัญหาฝุ่นละอองและเสียงรบกวน ปัญหาการจัดการมูลฝอยซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ของเสียอันตรายถูกทิ้งปะปนกับมูลฝอยทั่วไป

อำเภอบ้านแหลม อำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ และอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหัวหิน และอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กำลัง

/ประสบ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการขยายตัวของชุมชน การพัฒนากิจกรรมต่างๆ และการสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำหรือสิ่งกีดขวางการไหลของน้ำทะเล เกิดปัญหามลพิษทางน้ำ การกัดเซาะชายฝั่งทะเล ปัญหาการจัดการมูลฝอย ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ

ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี เนื่องจากพื้นที่ตำบลหน้าพระลานมีการดำเนินกิจกรรมโรงงานอุตสาหกรรมโม่บด ย่อยหิน และเหมืองหินที่เป็นแหล่งกำเนิดของฝุ่นขนาดเล็กจำนวนมาก รวมทั้งการบรรทุกขนส่งหิน การตกหล่นของเศษหินบนถนน ส่งผลให้มีปริมาณฝุ่นละอองที่ระบายออกมาสู่บรรยากาศมีความเข้มข้นสูงเกินมาตรฐานที่กำหนด

ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า คณะอนุกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนกับปริมาณสารมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยองได้จัดประชุมรวม ๑๐ ครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะอนุกรรมการฯ มีมติเห็นชอบใน (ร่าง) ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดค่าเฝ้าระวังสำหรับสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศโดยทั่วไปในเวลา ๒๔ ชั่วโมง และรับทราบผลการดำเนินงานตรวจสุขภาพในประเด็นเกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่มาบตาพุด และผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงด้วยว่า การประกาศเขตควบคุมมลพิษเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีจำเป็นต้องใช้ดุลพินิจในการเลือกใช้เครื่องมือแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ดังจะเห็นได้ว่าหลังจากการประกาศเขตควบคุมมลพิษสามารถแก้ไขปัญหามลพิษได้ในบางพื้นที่ เช่น เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แต่ในหลายพื้นที่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหามลพิษได้เท่าที่ควร เช่น จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี สมุทรสาคร และนครปฐม การประกาศเขตควบคุมมลพิษจึงไม่ใช่สูตรสำเร็จในการแก้ไขปัญหามลพิษที่จะสามารถใช้ได้ในทุกพื้นที่ และทุกสถานการณ์ เพราะสาระสำคัญของการประกาศเขตควบคุมมลพิษคือ การให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ และองค์ประกอบสำคัญของการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ คือ การระดมงบประมาณสำหรับการ

/ก่อสร้าง...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม และระบบกำจัดของเสียรวม ซึ่งในเขตพื้นที่มาบตาพุดมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมและระบบกำจัดของเสียรวมอยู่แล้ว สำหรับกรณีปัญหามลพิษในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดระยองนั้น นอกจากยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนกับมลพิษที่เกิดขึ้นแล้ว ลักษณะของปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นยังมีความซับซ้อน ทั้งในด้านแหล่งกำเนิดมลพิษและลักษณะของมลพิษที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านปัญหามลพิษทางอากาศ กากของเสีย และสารอันตรายต่างๆ อย่างไรก็ตาม ได้มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการปนเปื้อนของสารอินทรีย์ระเหย แต่ในขณะนั้นยังมีข้อมูลไม่เพียงพอ และค่ามาตรฐานสารอินทรีย์ระเหยที่กำหนดไว้เป็นค่าเฉลี่ยรายปี รวมทั้งเป็นปัญหาขนาดใหญ่ มีผลกระทบในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การแก้ไขปัญหาจึงควรดำเนินการในลักษณะบูรณาการสรรพกำลังทั้งหน่วยงานระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ภาคประชาชนและเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งครอบคลุมสภาพปัญหาในหลายมิติมากกว่าการให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษเพียงอย่างเดียว คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยองเพื่อบูรณาการทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทำให้สามารถแก้ไขปัญหามลพิษได้ในระดับหนึ่ง ในทางตรงกันข้ามหากผู้ถูกฟ้องคดีเลือกวิธีแก้ไขปัญหาโดยประกาศให้พื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียงเป็นเขตควบคุมมลพิษก็ไม่มีมาตรการใดที่รับประกันได้ว่าจะสามารถแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าการดำเนินการในปัจจุบัน และเช่นเดียวกับปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งมีความซับซ้อนทั้งในด้านแหล่งกำเนิดมลพิษและลักษณะของมลพิษที่เกิดขึ้นในด้านอากาศเสีย น้ำเสีย กากของเสียและสารอันตราย รวมทั้งเป็นปัญหาขนาดใหญ่ มีผลกระทบในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่ได้ดำเนินการประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษแต่อย่างใด แต่ก็มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยกรุงเทพมหานครและราชการส่วนกลางซึ่งดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษทำให้ควบคุมมลพิษได้ในระดับหนึ่ง

/โดย...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหามลพิษทางอากาศลดลงอย่างชัดเจนและกรณีปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่แม่เมาะ จังหวัดลำปาง ไม่ได้ประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษเช่นเดียวกัน แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคประชาชน รวมทั้งแหล่งกำเนิดมลพิษได้ร่วมมือกันดำเนินการจนสามารถควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศได้เป็นที่พอใจในระดับหนึ่ง นอกจากนั้นจากการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ พบว่า การศึกษาการตายด้วยโรคมะเร็งของประชาชนจังหวัดระยอง จากข้อมูลมรณบัตรของกระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๙ อัตราการตายด้วยโรคมะเร็งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่น้อยกว่าอัตราการตายระดับประเทศ และเมื่อศึกษาในระดับพื้นที่ พบว่าจำนวนการตายด้วยโรคมะเร็งจะกระจายในพื้นที่ซึ่งมีจำนวนประชากรหนาแน่น โดยตำบลที่มีจำนวนการตายด้วยโรคมะเร็งต่อแสนประชากรตามทะเบียนราษฎรทุกสาเหตุสูงสุด คือ ตำบลหนองสะพาน อำเภอบ้านค่าย ซึ่งมีอัตราการตายด้วยโรคมะเร็งสูงสุด (๓๙๙.๓๒ ต่อแสนประชากรตามทะเบียนราษฎร) ส่วนอำเภอที่มีอัตราการตายด้วยโรคมะเร็งสูงสุด คือ อำเภอแกลง และจากข้อมูลเข้ารับบริการของประชาชนที่แผนกผู้ป่วยนอกในสถานพยาบาลภาครัฐ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่า จังหวัดระยองมีอัตราป่วยของผู้เข้ารับบริการโรคระบบทางเดินหายใจสูงกว่าระดับประเทศ และเป็นกลุ่มโรคที่ประชาชนเข้ารับบริการสูงเป็นอันดับ ๑ ทุกอำเภอและมีแนวโน้มสูงขึ้น ในขณะที่ระดับประเทศมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากจังหวัดระยองและเทศบาลตำบลมาบตาพุดมีจำนวนประชากรแฝงสูงถึงร้อยละ ๕๔ และร้อยละ ๑๘๒ ตามลำดับ (มีจำนวนประชากรที่อพยพมาทำงานในระยองมากกว่าจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร) ดังนั้นหากคำนวณอัตราการตายหรืออัตราการป่วยโดยใช้จำนวนประชากรทั้งหมด (ประชากรตามทะเบียนราษฎรและประชากรแฝง) มาหาร จะทำให้ได้อัตราการป่วยของโรคระบบทางเดินหายใจ และจำนวนการตายด้วยโรคมะเร็งของจังหวัดระยองต่ำลงเป็นจำนวนมาก

การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดระยอง โดยการจัดทำ

/แผน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นการดำเนินการในลักษณะเดียวกับการแก้ไขปัญหามลพิษในเขตควบคุมมลพิษ แต่มีรายละเอียดที่แตกต่างจากแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่อื่นที่ได้ดำเนินการแล้วในอดีต มิได้มีแต่เฉพาะการดำเนินการด้านมลพิษเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งด้านสุขภาพ สังคม และความเป็นอยู่ของประชาชนตามความต้องการของพื้นที่ด้วย โดยครอบคลุมมาตรการที่สำคัญใน ๕ ด้าน ซึ่งได้แก่ การลดมลพิษทั้งในและนอกนิคมอุตสาหกรรม การบริหารจัดการมลพิษ การติดตามตรวจสอบ การจัดการสาธารณสุขและอาชีวอนามัย การพัฒนาเชิงพื้นที่ และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และผู้แทนภาคประชาชน โดยมีกลไกบริหารจัดการทั้งระดับนโยบายและระดับพื้นที่ นอกจากนี้แหล่งเงินสนับสนุนการดำเนินแผนงานหรือโครงการตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษจะมีทั้งงบประมาณแผ่นดินและแหล่งเงินจากผู้ประกอบการซึ่งดำเนินการแก้ไขปรับลดมลพิษในส่วนของตัวเองซึ่งตามแผนดังกล่าวคิดเป็นงบประมาณในส่วนของผู้ประกอบการกว่าร้อยละ ๘๐ รวมทั้งมีการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการพัฒนาระยะยาว อันได้แก่ มูลนิธิกองทุนระยองแข็งแรงและมูลนิธิกองทุนคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองมาบตาพุด และเทศบาลตำบลบ้านฉาง ดังนั้น ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษจะทำให้เกิดการลดมลพิษและพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสร้างกลไกพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สามารถขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นในประเทศได้ซึ่งได้ประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาในพื้นที่มากกว่าการประกาศเขตควบคุมมลพิษ และจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษเช่นเดียวกับที่ได้ดำเนินการมาในอดีต

ผลการดำเนินการปรับลดมลพิษ ณ สิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๑ สรุปได้ดังนี้ สารอินทรีย์ระเหยง่าย หรือ VOCs โดยการควบคุมการระบาย VOCs จากแหล่งรั่วซึมที่มีนัยสำคัญจำนวน ๓๗๓ จุด จาก ๑๐๐ โรงงาน มีการแก้ไขแล้วเสร็จ ๓๗๑ จุด คิดเป็นร้อยละ ๙๙ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์และก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ผู้ประกอบการจัดทำแผนปรับลดมลพิษในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดลงทุน

/๑๗,๐๐๐ ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

๑๗,๐๐๐ ล้านบาท และคาดว่าจะสามารถลดไนโตรเจนไดออกไซด์ได้ร้อยละ ๑๘ และซัลเฟอร์ไดออกไซด์ร้อยละ ๒๙ โดยปัจจุบันสามารถลดได้แล้วร้อยละ ๑๔ และร้อยละ ๑๖ ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

น้ำทิ้งอุตสาหกรรมมีโรงงานเป้าหมายดำเนินการในโรงงาน ๑๗๖ แห่ง พบว่ามีการระบายน้ำทิ้งเป็นไปตามมาตรฐานร้อยละ ๙๙ และสามารถลดปริมาณการระบายน้ำทิ้งได้ถึง ๒.๙๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งเกินเป้าหมายที่กำหนดไว้ ๐.๗ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ น้ำทิ้งชุมชน เทศบาลมาบตาพุดได้จัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อก่อสร้างแนวท่อรวบรวมน้ำเสียบริเวณตลาดมาบตาพุด ตลาดโสภณ และพื้นที่บางส่วนในเขตเทศบาล โดยคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ขยะและสารอันตราย กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ตรวจสอบโรงงาน ๑๗๖ แห่ง และจัดให้เข้าระบบโดยการขออนุญาตกักเก็บและนำออกนอกพื้นที่ตามกฎหมาย จำนวน ๑๗๔ แห่ง

ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันนำเสนอผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ และรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งในขณะนี้โรงงานอุตสาหกรรมในมาบตาพุดเกือบทั้งหมดให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหามลพิษตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว ทำให้การแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่จังหวัดระยองได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ประกอบกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดระยองได้มองในภาพรวมของพื้นที่โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ในการคาดการณ์วางแผนพัฒนาและใช้มาตรการในการแลกเปลี่ยนมลพิษ (Emission Trading) โดยนำมาตรการ ๘๐/๒๐ มาใช้ โดยโครงการใหม่จะเกิดขึ้นได้จะต้องลดมลพิษลง ๑๐๐ ส่วน และสามารถใช้ในการพัฒนา ๘๐ ส่วน และอีก ๒๐ ส่วนให้คืนสู่สิ่งแวดล้อม โดยไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมไปกว่าเดิม

ศาลไต่สวนคู่กรณีและได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังนี้

นายสุรชัย ตรงงาม ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดให้ถ้อยคำว่า

/การ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

การประกาศเขตควบคุมมลพิษก่อนหน้านี้ในพื้นที่ ๑๗ แห่ง มิได้มีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนแน่นอนเกี่ยวกับเรื่องมลพิษ เพียงแต่มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีก็ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษแล้ว และเมื่อได้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษก็มิได้เป็นการขัดขวางการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ที่จะเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหามลพิษ ดังนั้นการประกาศเขตควบคุมมลพิษจึงเป็นการสนับสนุนการดำเนินการของภาครัฐ มิได้เป็นอุปสรรคขัดขวางแต่อย่างใด ปัญหาพิจารณาว่าจะถือว่าไม่สามารถปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการมีข้อเท็จจริงอย่างไรหรือเพียงใด หากไม่สามารถปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการได้จะต้องประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษนั้น จะทำให้ปัญหาดังกล่าวยิ่งเนิ่นช้าออกไป ในการแก้ไขได้มีการจัดสรรงบประมาณครบทุกโครงการแต่ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นส่วนใหญ่หรือส่วนน้อย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าแผนปฏิบัติการอาจไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหมาย

นายสุทธิ อัชฌาศัย ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดให้ถ้อยคำว่า ข้อมูลตัวเลขเกี่ยวกับการวัดค่ามลพิษของผู้ถูกฟ้องคดีมีความแตกต่างจากข้อมูลตัวเลขของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งพยานจะได้ยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมต่อศาล และการประชุมคณะอนุกรรมการลดและขจัดมลพิษเพิ่งประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ โดยตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังไม่เคยมีการประชุมเลย ส่วนคณะอนุกรรมการพหุภาคียังไม่เคยมีการประชุมเลยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑

นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ผู้รับมอบฉันทะจากผู้ถูกฟ้องคดีให้ถ้อยคำว่า เมื่อประเมินจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการในขณะนี้ ยังไม่มีความจำเป็นต้องประกาศเขตควบคุมมลพิษ และการดำเนินการได้รับการจัดสรรงบประมาณมากกว่าในเขตควบคุมมลพิษอื่นๆ ที่ได้ประกาศไปแล้ว รวมทั้งมีกลไกในการจัดตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ที่มาดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลตามแผนลดและขจัดมลพิษ การนำแผนปฏิบัติการไปใช้ในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ ในกรณีของมาบตาพุดนอกจากมีแผนในการลดและขจัดมลพิษแล้ว ยังมีแผนฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและชี้วัดความเป็นอยู่ของ

/ประชาชน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ประชาชนด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่นอกกรอบของการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ถ้าสภาพของปัญหาไม่ใหญ่นักและท้องถิ่นสามารถควบคุมดูแลได้จะประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ แต่หากพื้นที่ใดมีสภาพปัญหาค่อนข้างมากจะไม่ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ เช่น กรุงเทพมหานคร เพราะเมื่อประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษแล้วท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้นำหลักในการแก้ปัญหา และอาจมีปัญหาในการประสานแผนหรือเกิดความขัดแย้งในการดำเนินการตามแผนได้ ซึ่งบางครั้งอาจจะเกินกว่าศักยภาพของท้องถิ่น ในพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษจะสามารถทำแผนลดและขจัดมลพิษตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เท่านั้น หากทำแผนอื่นร่วมด้วยอาจมีปัญหาในการได้รับการจัดสรรงบประมาณได้ ความแตกต่างของข้อมูลตัวเลขในการวัดค่าของหน่วยงานแต่ละหน่วยงานจะไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ทันที เพราะขึ้นอยู่กับความแตกต่างของจุดที่เก็บตัวอย่าง ช่วงเวลา และวิธีการในการเก็บตัวอย่างทางด้านเทคนิคด้วย จึงจะสามารถบอกได้ว่าเกิดความแตกต่างเพราะเหตุใด พยานไม่ทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ประกาศเขตควบคุมมลพิษในพื้นที่มาบตาพุดด้วยเหตุผลใด แต่จากมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่ให้ประกาศเขตควบคุมมลพิษตามข้อเสนอของกรมควบคุมมลพิษและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเพราะข้อมูลในขณะนั้นยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ซึ่งพยานจะได้ตรวจสอบรายงานการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีและเสนอศาลต่อไป ในการประกาศเขตควบคุมมลพิษใน ๑๗ พื้นที่ที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษจะต้องตรวจวัดค่าต่างๆ ก่อนเสมอแล้วจึงเสนอให้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ แต่การตรวจวัดนั้นจะทำมากน้อยเพียงใดไม่สามารถตอบในขณะนี้ การประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษไม่สามารถแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ทั้งหมด ต้องอาศัยปัจจัยอื่นด้วย ดังนั้นบางพื้นที่จึงไม่ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษทั้งๆ ที่มีปัญหามลพิษอยู่ เพราะเห็นว่าถึงประกาศก็ไม่มีผลที่จะทำให้ดีขึ้น ส่วนผลเสียของการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษอาจจะมีอยู่บ้าง เช่น ประชาชนจะรู้สึกว่าต้องอยู่ในเขตควบคุมมลพิษ การจะยกเลิกการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษมีปัญหาข้อกฎหมายว่าจะกระทำได้หรือไม่ เพราะกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มิได้บัญญัติในเรื่อง

/การ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

การยกเลิกเขตควบคุมมลพิษไว้ แต่พยานเห็นว่าหากเงื่อนไขเปลี่ยนแปลงไปก็สามารถประกาศยกเลิกได้

นายธวัชชัย โคตรเพชร วิศวกร ๗ว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง ให้ถ้อยคำว่า ตามที่พยานได้ไปวัดระยะทางจากโรงงานของบริษัท ไทยแทฟฟิต้า จำกัด และโรงงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงแป้งกิจรุ่งเรือง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดระยองได้แจ้งต่อศาลว่าโรงงานทั้งสองโรงงานดังกล่าวมีจุดน้ำเสียไหลลงห่างจากที่เกิดเหตุพายุงวงช้างประมาณ ๗ กิโลเมตร นั้น ความจริงพยานไม่ทราบว่าโรงงานดังกล่าวอยู่ห่างจากบริเวณที่เกิดพายุงวงช้างเท่าใด และพยานไม่แน่ใจว่าพายุงวงช้างเริ่มที่จุดใด แต่พยานทราบว่าพายุงวงช้างเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ ที่บริเวณชุมชนตากวน

นายเทิดศักดิ์ บุญรักษา นายช่าง สำนักงานศาลปกครองระยอง ให้ถ้อยคำว่า เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา พยานเป็นผู้ถ่ายภาพรวม ๑๐ ภาพ จำนวน ๕ แผ่น ตามเอกสารอันดับที่ ๗๐/๑ ถึง ๗๐/๕ ขณะพยานทำการถ่ายภาพได้ทราบจากหญิงที่อยู่ในชุมชนตากวนซึ่งได้รับความเสียหายจากเหตุพายุงวงช้างว่า ขณะเกิดเหตุเวลาประมาณบ่ายโมงพยานได้ยินเสียงกิ่งไม้หักจากท้ายหมู่บ้าน ต่อจากนั้นหลังคาบ้านที่หญิงดังกล่าวอยู่ในบ้านพักก็ปลิวออกจากตัวบ้าน และพยานได้เข้าไปบริเวณท้ายหมู่บ้าน พบแอ่งน้ำอยู่ด้านหลังหมู่บ้านที่ได้รับความเสียหาย ได้พบต้นมะม่วงใหญ่ ๑ ต้น อยู่ไม่ห่างจากแอ่งน้ำเท่าใดซึ่งกิ่งใหญ่หักอยู่โคนต้น เห็นได้ว่ายังสดอยู่ น่าจะหักมาประมาณ ๔ ถึง ๕ วัน ห้องแถวที่ได้รับความเสียหายจากพายุงวงช้างอยู่ห่างจากแอ่งน้ำตามภาพที่ ๒ ของเอกสารอันดับที่ ๗๐/๒ ประมาณ ๓๐๐ เมตร จากจุดที่พยานยืนถ่ายภาพมองเห็นปล่องโรงงานอยู่ห่างไม่เกิน ๓ กิโลเมตร พยานเข้าใจว่าน้ำจากโรงงานดังกล่าวอาจไหลลงบริเวณแอ่งน้ำนี้

ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองชี้แจงต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดพร้อมส่งเอกสารประกอบคำชี้แจงสรุปความได้ว่า วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ได้เกิดพายุหมุนในพื้นที่ชุมชนตากวน เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เป็นเหตุให้บ้านเรือนของราษฎรได้รับความเสียหาย

/ประมาณ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ประมาณ ๑๔๔ หลังคาเรือน มีผู้บาดเจ็บเล็กน้อยจำนวน ๒ ราย สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยองได้ตรวจสอบแล้วพบว่ามีโรงงานตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงพื้นที่ชุมชนตากวน จำนวน ๒ โรงงาน คือ บริษัทไทยแทฟฟิด้า จำกัด ประกอบกิจการประเภททอผ้าฟอกย้อมและพิมพ์ผ้า ตั้งอยู่ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง จุดน้ำเสียไหลลงห่างจากที่เกิดพายุงวงช้างประมาณ ๕ กิโลเมตร และห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงแป้งกิจรุ่งเรือง ประกอบกิจการทำแป้งมันสำปะหลัง ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง จุดน้ำเสียไหลลงห่างจากที่เกิดเหตุพายุงวงช้างประมาณ ๗ กิโลเมตร ประมาณการวัดระยะทางโดย นายธวัชชัย โคตรเพชร วิศวกร ๗ว

กรมอุตุนิยมวิทยาชี้แจงต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดว่า พายุงวงช้างหรือ นาคเล่นน้ำ เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากลมพัดวนบิดเป็นเกลียว เห็นได้จากเมฆที่มีลักษณะเป็นลำหรือเป็นกรวยหัวกลับยื่นลงจากฐานของเมฆคิวมูโลนิมบัส (เมฆฟ้าคะนอง) และเห็นได้จากพวยน้ำที่พุ่งขึ้นมาเป็นพุ่ม ประกอบด้วยหยดน้ำพุ่งเป็นฝอยขึ้นจากผิวพื้นทะเล มีลมแรงพัดเข้าหาบริเวณศูนย์กลางของพวยน้ำ ลักษณะการเกิดจะคล้ายกับพายุทอร์นาโดที่เกิดขึ้นเหนือพื้นน้ำ แต่มีความรุนแรงน้อยกว่า มักเกิดบ่อยๆ บนพื้นน้ำในเขตร้อน ช่วงเวลาที่เกิดปรากฏการณ์กินเวลาไม่นานนัก ในบางครั้งอาจเป็นระยะเวลานานถึงครึ่งชั่วโมง

ลักษณะการเกิดมี ๒ แบบ ได้แก่

๑. เป็นพายุทอร์นาโดที่เกิดขึ้นเหนือพื้นน้ำ (ซึ่งอาจจะเป็นทะเล ทะเลสาบหรือแอ่งน้ำใดๆ) โดยพายุทอร์นาโดจะเกิดขึ้นระหว่างที่ฝนฟ้าคะนองอย่างหนักและมีระบบอากาศหมุนวนที่เรียกว่า เมโซไซโคลน จึงเรียกพายุนาคเล่นน้ำแบบนี้ว่านาคเล่นน้ำที่เกิดจากทอร์นาโด

๒. เกิดจากการที่มวลอากาศเย็นเคลื่อนผ่านเหนือผิวน้ำที่อุ่นกว่าโดยบริเวณใกล้ๆ ผิวน้ำมีความชื้นสูงและไม่ค่อยมีลมพัด (หรือถ้ามีก็พัดเบาๆ) ผลก็คืออากาศที่อยู่ติดกับพื้นน้ำซึ่งอุ่นในบางบริเวณจะยกตัวขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทำให้อากาศโดยรอบไหลเข้ามาแทนที่ จากนั้นจึงพุ่งเป็นเกลียวขึ้นไป แบบนี้เรียกว่านาคเล่นน้ำของแท้ ซึ่งมักเกิดในช่วงอากาศดีพอสมควร พายุแบบนี้อาจเกิดบน

/แผ่นดิน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

แผ่นดินได้ โดยเกิดจากมวลอากาศเย็นเคลื่อนที่ผ่านพื้นดินที่ร้อนจัดเพราะถูกแดดแผดเผาและมีความชื้นเหมาะสม อากาศเหนือพื้นดินที่ร้อนจะยกตัวลอยขึ้นไปและหมุนวนเป็นเกลียว

ความแตกต่างของ ๒ แบบนี้ก็คือ นาคเล่นน้ำที่เกิดจากทอร์นาโดจะเริ่มจากอากาศหมุนวน (ในบริเวณเมฆฟ้าคะนอง) แล้วหย่อนลำงวงลงมาแตะพื้น คือ อากาศหมุนจากบนลงล่าง ส่วนนาคเล่นน้ำของแท้จะเริ่มจากอากาศหมุนวนบริเวณผิวพื้นน้ำแล้วพุ่งขึ้นไป คืออากาศหมุนจากล่างขึ้นบน ในช่วงที่อากาศพุ่งขึ้นเป็นเกลียววนนี้หากน้ำในอากาศยังอยู่ในรูปของไอน้ำจะยังมองไม่เห็นอะไร แต่หากอากาศขยายตัวและเย็นลงถึงจุดหนึ่ง ไอน้ำจะกลั่นเป็นหยดน้ำจำนวนมากทำให้เห็นท่อหรืองวงช้างเชื่อมพื้นน้ำและเมฆซึ่งเป็นที่มาของชื่อพายุงวงช้าง

ผู้ฟ้องคดีส่งเอกสารรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการวัดค่าของมลพิษของผู้ถูกฟ้องคดีในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดซึ่งมีข้อมูลตัวเลขแตกต่างจากข้อมูลของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งสรุปการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานราชการ พร้อมทั้งความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก กรณีศึกษาในจังหวัดระยอง ซึ่งได้เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินมาตรการต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหารวม ๘ ข้อ พร้อมทั้งผู้ฟ้องคดีได้ส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งมีมติเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพ โดยรับความคิดเห็นของที่ประชุมไปปรับปรุงให้เสนอข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการเพื่อทบทวนและปรับแนวทางการพัฒนาจังหวัดระยอง ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลผลกระทบทางสุขภาพจากอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในพื้นที่มาบตาพุดและอำเภอบ้านฉาง จัดทำแผนและกฎการปฏิบัติการสำหรับป้องกันและ

/บรรเทา...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

บรรเทาอุบัติภัยจากอุตสาหกรรมและสารเคมี พิจารณาสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลไกกลางในการดำเนินงานและความเข้มแข็งของประชาชน และเสนอให้รัฐบาลชะลอการขยายและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ในพื้นที่มาบตาพุดและบ้านฉาง

กรมควบคุมมลพิษ ผู้รับมอบอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงเพิ่มเติมประกอบบันทึกถ้อยคำชั้นไต่สวนถึงเหตุผลที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ประกาศให้พื้นที่มาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ และส่งผลการตรวจวัด VOCs การตรวจวัดไนโตรเจนไดออกไซด์และซัลเฟอร์ไดออกไซด์ การตรวจวัดน้ำผิวดิน การตรวจวัดน้ำทะเลชายฝั่ง และการตรวจวัดน้ำใต้ดิน ในพื้นที่มาบตาพุด โดยชี้แจงว่า

๑. สารมลพิษทางอากาศพื้นฐาน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑ ค่าเฉลี่ยและค่าสูงสุดของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์และก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๔๙ มีแนวโน้มใกล้เคียงกัน ส่วนก๊าซโอโซนและฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน พบค่าส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และพบค่าสูงสุดเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราวในบางพื้นที่ ส่วนสาร VOCs ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กรมควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจวัดในพื้นที่ชุมชน ๖ พื้นที่อย่างต่อเนื่องพบว่ามีแนวโน้มความเข้มข้นลดลงในบางพื้นที่ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยหนึ่งปี พบว่าสาร ๖ ชนิดมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนสารที่มีค่าเกินมาตรฐาน ได้แก่ เบนซีน ไดคลอโรอีเทนและบิวทาไดอีน ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ขอความร่วมมือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกำหนดมาตรการควบคุมดูแลการระบายมลพิษ ผลการตรวจวัดในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ในช่วงเวลาเดียวกัน (เดือนมกราคมถึงเดือนกรกฎาคม) พบว่าสาร VOCs ที่เคยมีค่าเกินมาตรฐานในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้แก่ เบนซีน บิวทาไดอีน มีค่าความเข้มข้นเฉลี่ย ๗ เดือนลดลง สำหรับสารไดคลอโรอีเทนส่วนใหญ่มีค่าความเข้มข้นเฉลี่ย ๗ เดือนสูงกว่าปี พ.ศ. ๒๕๕๐ นอกจากนี้กรมควบคุมมลพิษได้เพิ่มจุดตรวจวัดในพื้นที่ชุมชนอีก ๔ พื้นที่ ซึ่งจากผลการตรวจวัดพบว่าสาร VOCs ส่วนใหญ่มีค่าความเข้มข้นต่ำ ยกเว้นบริเวณสถานีวัดปลวกเกตุ พบสารเบนซีนมีค่าความเข้มข้นค่อนข้างสูง

/๒. คุณภาพ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

๒. คุณภาพน้ำ คุณภาพน้ำคลองสาธารณะ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่า คลองสาธารณะส่วนใหญ่มีการรับน้ำทิ้งจากชุมชน โดยพบการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลีฟอร์มทั้งหมด และฟิคอลโคลิฟอร์มมีค่าสูง ส่วนคลองที่รับน้ำทิ้งจากอุตสาหกรรม พบค่าปริมาณของแข็งละลายน้ำรวม มีค่าสูง แสดงว่าคุณภาพน้ำคลองสาธารณะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมในพื้นที่ การปนเปื้อนของโลหะหนักยังไม่มีปัญหา ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและพบมีค่าต่ำ นอกจากนี้ปัญหาสภาพตะกอนสนิมและความเป็นกรดในน้ำที่ปากคลองตากวนได้ตรวจสอบสาเหตุและร่วมกันแก้ปัญหา ส่งผลให้คุณภาพน้ำโดยรวมบริเวณดังกล่าวดีขึ้น ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่าคุณภาพน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นค่าแบคทีเรีย (ทั้งกลุ่มโคลีฟอร์มทั้งหมด) และแบคทีเรียกลุ่มฟิคอลโคลิฟอร์ม) ยังคงมีสาเหตุเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งชุมชนลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ นอกจากนี้พบค่าปริมาณของแข็งละลายน้ำรวมมีค่าสูงในคลองที่รับน้ำทิ้งจากอุตสาหกรรม ได้แก่ คลองชากหมาก คลองบางเบิด คลองกระพรุน คลองพะยูน

คุณภาพน้ำทะเล ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ คุณภาพน้ำทะเลทั่วไปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีบางพื้นที่พบปริมาณฟอสเฟสเกินมาตรฐาน ส่วนปริมาณโลหะในตะกอนดินและโลหะหนักในสิ่งมีชีวิตไม่เกินค่าเสนอแนะและมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลน้ำทะเลชายฝั่งในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาพบว่าอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเลบริเวณชายฝั่งทะเลมาบตาพุดตั้งแต่บริเวณปากคลองบางกระพรุน (ด้านตะวันตกของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด) จนถึงศาลเจ้าทะเล (ด้านตะวันออกของเขตประกอบอุตสาหกรรมไออาร์พีซี) พบว่า คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี ในบางครั้งพบค่าปรอท ไฮโดรคาร์บอน เหล็ก ทองแดง เกินเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง และคุณภาพน้ำทะเลบริเวณปากคลองสำคัญที่มีการระบายน้ำทิ้งลงทะเล มีค่าฟอสเฟต ไนเตรต แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด ออกซิเจนละลายน้ำ และค่าความเป็นกรด-ด่าง ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน โดยเฉพาะการระบายของเสียประเภทอินทรีย์สาร

คุณภาพน้ำบาดาลและบ่อน้ำใต้ดินระดับตื้น ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ คุณภาพน้ำในบ่อบาดาลและบ่อน้ำตื้น พบว่าบางแห่งมีสาร VOCs ปนเปื้อน แต่ส่วนใหญ่

/มีค่าต่ำ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน ยกเว้น เบนซีน ไดคลอโรมีเทน ไตรคลอโรอีเทนและเตตระคลอโรเอทธิลีน พบค่าเกินมาตรฐานในบางแห่ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ คุณภาพน้ำในบ่อบาดาลและบ่อน้ำตื้นยังคงพบสารอินทรีย์ระเหยง่ายที่มีค่าเกินเกณฑ์คุณภาพน้ำใต้ดินบางแห่ง แต่คุณภาพน้ำส่วนใหญ่มีค่าตามเกณฑ์มาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ปริมาณสารโลหะหนักในน้ำบ่อตื้นและน้ำบาดาลบางแห่งเกินค่ามาตรฐาน แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับบ่อที่เป็นจุดอ้างอิงสภาพธรรมชาติพบว่ามีค่าใกล้เคียงกัน

ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนด พร้อมส่งเอกสารประกอบคำชี้แจงสรุปความได้ว่า วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ได้เกิดเหตุอุปกรณ์ในการกำจัดไฮโดรคาร์บอนของกระบวนการผลิตก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ระเบิด ก๊าซแอมโมเนียรั่วไหลที่ บริษัท แพรกแอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ตำบลมาบตาพุด ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถานประกอบการและทรัพย์สินของราษฎร ส่งผลให้ราษฎรได้รับผลกระทบในด้านต่างๆ เป็นวงกว้าง มูลค่าความเสียหายเบื้องต้นประมาณสิบล้านบาท วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ สารเคมีรั่วไหลที่โรงงาน พีทีที ฟีนอล จำกัด ตำบลห้วยโป่ง มีผู้รับจ้างซึ่งอยู่ในระหว่างการทำงานก่อสร้างมีอาการมึนงง เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน จำนวน ๗๑ คน ถูกนำส่งโรงพยาบาล พักรักษาตัวรอดูอาการที่โรงพยาบาล ๑๘ คน วันที่ ๑๗ ถึง ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เกิดอุบัติเหตุสารมลพิษรั่วไหลที่ บริษัท คาโปรแลคตัมไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตประกอบการอุตสาหกรรม บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ตำบลตะพง อำเภอเมืองระยอง ทำให้ราษฎรผู้อยู่ใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อนและก่อปัญหามลพิษต่อชุมชน อุตสาหกรรมจังหวัดระยองได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ให้บริษัทปรับปรุงแก้ไขโรงงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เกิดการรั่วไหลของก๊าซคลอรีน ที่ บริษัท อดิตยา เบอร์ล่า เคมิคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) เนื่องจากเกิดการอุดตันภายในท่อทำให้ก๊าซรั่วไหลออกทางระบบป้องกันของท่อระบายออกสู่บรรยากาศ มีผู้บาดเจ็บมีอาการแน่นหน้าอก อาเจียน จำนวน ๑ ราย

/โรงเรียน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

โรงเรียนหนองแฟบหยุดเรียนเป็นเวลา ๑ วัน และวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เกิดการรั่วไหลของก๊าซคลอรีน ที่ บริษัท ซันไทยอุตสาหกรรมถุงมือยาง จำกัด (มหาชน) ตำบลกะเฉด อำเภอเมืองระยอง เนื่องจากพนักงานปิดวาล์วถังคลอรีนไม่สนิททำให้ก๊าซคลอรีนฟุ้งกระจายออกนอกโรงงาน

ในวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงเพิ่มเติมพร้อมส่งเอกสารประกอบคำชี้แจงซึ่งมีข้อเท็จจริงไม่แตกต่างจากที่ได้ส่งต่อศาลไว้แล้ว

ศาลออกนั่งพิจารณาคดีเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน คำแถลงการณ์เป็นหนังสือของผู้ฟ้องคดี และคำชี้แจงเป็นหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดี กับได้รับฟังคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีด้วยแล้ว

ศาลได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดเป็นประชาชนที่อาศัยใน ๑๑ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมตำบลมาบตาพุด ตำบลห้วยโป่ง และบางส่วนของตำบลมาบข่า ตำบลเนินพระ และตำบลทับมา ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดมี ๒๕ ชุมชน มีบ้านเรือนประมาณ ๕,๖๖๓ หลังคาเรือน ประชากรประมาณ ๒๔,๖๖๘ คน ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดประกอบอาชีพเกษตรกรรม ธุรกิจ รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน โดยใช้น้ำจากบ่อน้ำและน้ำประปาในการอุปโภคบริโภค ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

การออกแบบแผนการพัฒนาโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นโครงการขนาดใหญ่ที่สุดที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๙) สำหรับพื้นที่บริเวณตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ได้ถูกกำหนดให้เป็นเขตอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เช่น โรงกลั่นน้ำมัน โรงแยกก๊าซธรรมชาติ โรงผลิตเหล็ก

/และเหล็ก...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

และเหล็กกล้า โรงงานพลาสติก โรงงานเคมีและปุ๋ยเคมี โรงไฟฟ้าถ่านหิน ศูนย์กำจัดของเสียอันตราย รวมถึงท่าเรืออุตสาหกรรมและลานเทกองวัตถุดิบ สินค้าอุตสาหกรรมและเครื่องจักรขนาดใหญ่ต่างๆ ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๓ ในระยะเริ่มต้นมีพื้นที่ประมาณ ๔,๒๐๐ ไร่ ต่อมาภาคเอกชนเข้ามาจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมผาแดงและนิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก และนิคมอุตสาหกรรมอีก ๑ แห่งในอำเภอบ้านฉางคือนิคมอุตสาหกรรมเอเซีย ทำให้พื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมทั้ง ๔ แห่งขยายเพิ่มเป็น ๑๕,๗๔๕.๕๒ ไร่ มีโรงงานและศูนย์กำจัดของเสียอันตรายเพิ่มขึ้นเป็น ๑๑๗ โรงงาน ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด นอกเขตนิคมอุตสาหกรรมยังมีโรงแยกก๊าซธรรมชาติของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยอีก ๓ โรงงาน

ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพิจารณาความเป็นไปได้ของการประกาศเขตควบคุมมลพิษเนื่องจากมีแนวโน้วที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่อาศัยโดยรอบ และให้นำเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา ต่อมาในการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๘ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้พิจารณารายงานของกรมควบคุมมลพิษแล้วเห็นว่า ปัจจุบันปัญหามลพิษต่างๆ ในพื้นที่ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้นจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ได้ จึงเห็นสมควรให้มีการดำเนินการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ในลักษณะผสมผสานอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเห็นว่าควรกำหนดให้พื้นที่ตำบลมาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ และให้เทศบาลเมืองมาบตาพุด กรมโรงงานอุตสาหกรรม กนอ. และกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่ตำบลมาบตาพุดตามแนวทางและข้อเสนอแนะที่เสนอไว้ในรายงานดังกล่าว และได้ร่างประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ..... (พ.ศ. ๒๕๔๙) เรื่อง

/กำหนด...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

กำหนดให้ท้องที่เขตตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นเขตควบคุมมลพิษ แต่ต่อมา กนอ. ได้ร่วมประชุมกับผู้ประกอบการใน กนอ. มีผู้ประกอบการเข้าร่วมประชุม ๖๐ รายจาก ๓๐ โรงงาน ผลสรุปการประชุม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย โดยเห็นว่าการกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษจะมีผลกระทบอย่างมากต่อการลงทุน โดยเฉพาะต่างชาติจะเห็นว่าเป็นผู้ก่อมลพิษ การประกาศฯ ดังกล่าว หน่วยงานท้องถิ่นอาจไม่มีความพร้อมในหลายๆ ด้าน ทำให้การบริหารจัดการซับซ้อน ผู้ประกอบการเห็นควรร่วมกันจัดทำแผนงานการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการบริหารจัดการมลพิษทางอากาศ เพื่อเสนอแนะนโยบาย แนวทาง และมาตรการในการจัดการศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศ และในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประชุมพิจารณาการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่มาบตาพุด การประเมินผลกระทบคุณภาพอากาศในบรรยากาศด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ แล้วมีมติมอบหมายให้ กนอ. ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพข้อมูลนำเข้าและตัวแปรนำเข้าอื่นๆ เพื่อให้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีความถูกต้องเชื่อถือได้ โดยเฉพาะข้อมูลอุตุนิยมวิทยา รวมทั้งให้ กนอ. รับผิดชอบค่าใช้จ่ายและจัดการงบประมาณในการจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดอุตุนิยมวิทยาระดับสูง RADAR/RASS และให้กระทรวงพลังงานและกรมควบคุมมลพิษไปหารือกับ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โรงไฟฟ้าระยอง และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในการปรับลดการระบายก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และออกไซด์ของไนโตรเจน (ไนโตรเจนไดออกไซด์) และพารามิเตอร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสองคณะ คณะที่ ๑ ทำหน้าที่ศึกษาความสัมพันธ์ของสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ฯ กับปริมาณสารอินทรีย์ระเหยง่ายที่ปล่อยจากโรงงาน คณะที่ ๒ ทำหน้าที่พิจารณาการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษทั้งระบบ รวมทั้งให้กำหนดเป้าหมายและระยะเวลาอย่างชัดเจน ซึ่งถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้จะพิจารณาประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ

/ก่อนการ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ก่อนการมีมติของผู้ถูกฟ้องคดีในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกฟ้องคดีได้สรุปสภาพปัญหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุดดังนี้

๑. สถานการณ์คุณภาพอากาศ มลพิษทางอากาศที่สำคัญได้แก่ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจน และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) พบว่ามีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศของประเทศไทย แม้ว่าผลการประเมินด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ในเบื้องต้นแสดงว่าการระบายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์เกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศ แต่ผลการตรวจวัดจริง ค่ายังคงอยู่ในระดับมาตรฐาน ซึ่งความแตกต่างระหว่างค่าที่ประเมินได้จากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์กับผลการตรวจวัดทำให้ผลการประเมินศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุดขาดความน่าเชื่อถือและจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีความถูกต้องเชื่อถือได้ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กลุ่มกรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รายงานผลการตรวจวัดสารอินทรีย์ระเหยง่ายในพื้นที่มาบตาพุดจากการเก็บตัวอย่าง ๕ จุด โดยเก็บตัวอย่าง ๓ นาที ทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความหวั่นวิตกในเรื่องอุบัติการณ์ของการเกิดโรคมะเร็ง และต่อมาในเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ กรมควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจวัดปริมาณสาร VOCs ในลักษณะเดียวกันกับการตรวจวัดของกลุ่มกรีนพีซ พบสาร VOCs มากกว่า ๔๐ ชนิด และพบสาร VOCs ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งที่มีค่าเกินระดับการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศจำนวน ๑๙ ชนิด แต่ยังไม่มีความเชื่อมโยงที่ชัดเจนว่าปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่จังหวัดระยองมีสาเหตุหลักมาจากสารมลพิษทางอากาศ เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงของมะเร็งมีหลายสาเหตุ

๒. สถานการณ์คุณภาพน้ำ คุณภาพน้ำผิวดินบริเวณพื้นที่มาบตาพุดมีแนวโน้มว่าอาจเกิดปัญหาคุณภาพน้ำ เนื่องจากคลองสาธารณะหลายแห่งรับน้ำทิ้งทั้งจากชุมชนและอุตสาหกรรม มีการระบายน้ำทิ้งจากชุมชนและน้ำทิ้งที่ผ่าน

/การบำบัด...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

การบำบัดจากโรงงานอุตสาหกรรมลงสู่คลองเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจเกินความสามารถในการรองรับมลพิษและการฟื้นฟูตัวเองของคุณภาพน้ำในคลอง คลองสาธารณะในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง เช่น คลองตากวน พบว่ามีปัญหาคุณภาพน้ำ โดยทั้งคลองชากหมากและคลองตากวนมีการระบายน้ำออกสู่ทะเลในบริเวณใกล้เคียงกันซึ่งเป็นบริเวณน้ำนิ่ง ทำให้อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำบริเวณชายฝั่งทะเลได้ คุณภาพน้ำทะเลบริเวณชายฝั่งทะเลมาบตาพุดโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แต่มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมบนพื้นที่ชายฝั่งในระดับที่รุนแรงได้ คุณภาพน้ำทะเลในบางสถานีพบว่ามีบางพารามิเตอร์มีค่าเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และคุณภาพน้ำทะเลบริเวณปากคลองสำคัญที่มีการระบายน้ำทิ้งลงทะเลมีบางพารามิเตอร์เกินค่ามาตรฐาน

๓. สถานการณ์การจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีบริษัทบริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด (มหาชน) ดำเนินการรับของเสียของโรงงานอุตสาหกรรมมาบำบัดและกำจัด พบว่ามีปัญหาการลักลอบนำของเสียอุตสาหกรรมไปทิ้งในพื้นที่สาธารณะเนื่องจากขาดความเข้มงวดในการกำกับการขนส่งของเสียอันตราย พบปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียและสารเคมีในหลายพื้นที่ เช่น อำเภอบ้านค่าย กิ่งอำเภอเขาชะเมา กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา และตำบลมาบข่า อำเภอเมือง

ข้อมูลผลกระทบทางสุขภาพพบว่าการป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุด ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๘ ประชาชนป่วยเป็นโรคทางเดินหายใจ โรคผิวหนัง และเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง และโรคจากการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นโดยเพิ่มสูงกว่าพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดระยอง รวมทั้งอัตราการเกิดโรคมะเร็งทุกชนิดและโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวของอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สูงกว่าอำเภออื่นๆ

คณะอนุกรรมการฯ ทั้งสองคณะได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน กำหนดกลไกบริหารจัดการลดปริมาณการปล่อยทิ้งมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ ขยะ และกากของเสียอุตสาหกรรม การควบคุม

/คุณภาพ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

คุณภาพน้ำและอากาศ การดูแล รักษา และฟื้นฟูสุขภาพอนามัยของประชาชน การพิจารณากำหนดแนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนกับปริมาณสารมลพิษที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ๕ อำเภอ การกำหนดค่ามาตรฐานของสารอินทรีย์ระเหยง่าย (Volatile Organic Compounds) เรียกย่อว่า VOCs ในบรรยากาศจำนวน ๙ ชนิด (ค่าเฉลี่ยรายปี) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบและได้ประกาศบังคับใช้ค่ามาตรฐานดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ และอยู่ระหว่างพิจารณากำหนดค่าเฝ้าระวังสำหรับสาร VOCs การดำเนินการติดตาม ตรวจสอบกำกับดูแลการดำเนินการตามมาตรการสิ่งแวดล้อมของโรงงาน ผู้ถูกฟ้องคดีให้กนอ.จัดตั้งงบประมาณร่วมกับการระดมทุนจากผู้ประกอบการในพื้นที่ ซึ่งได้จัดตั้งงบประมาณและว่าจ้างที่ปรึกษาได้แก่ บริษัท ซีคอท จำกัด รวมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานกำกับดูแลบริษัทที่ปรึกษาสิ่งแวดล้อม ศึกษาปัญหามลภาวะอากาศ ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ และบริษัทที่สนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายและที่ปรึกษา

มีผลการศึกษาของ ดร. อาภา หวังเกียรติ อาจารย์ประจำสาขาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยรังสิต บ่งชี้ว่าพบการปนเปื้อนโลหะหนักในบ่อน้ำตื้นในเขตเทศบาลมาบตาพุด จำนวน ๒๕ ชุมชน มีโลหะหนักเกินค่ามาตรฐานน้ำอุปโภคบริโภคในชนบท

การศึกษาของศูนย์มะเร็งแห่งชาติช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๔ รายงานว่าสถิติการเกิดโรคมะเร็งทุกชนิดและมะเร็งเม็ดเลือดขาว ของอำเภอเมืองระยองจังหวัดระยอง สูงกว่าอำเภออื่นๆ ๓ และ ๕ เท่าตามลำดับ และมีผลการศึกษาของรองศาสตราจารย์ ดร.เรณู เวชรัชต์พิมล ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเปิดเผยเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ ว่า จากการเก็บตัวอย่างเยื่อบุข้างแก้มของประชาชนพื้นที่มาบตาพุดซึ่งเป็นที่ที่มีสารเคมีระเหยง่ายจากโรงงานอุตสาหกรรม พบสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอที่จะเป็นข้อบ่งบอกถึงความผิดปกติของยีนในร่างกายที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคมะเร็ง พบดีเอ็นเอเกิดการแตกหักเป็นจำนวนมาก

/ปัจจุบัน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครอง

ปัจจุบันได้มีการประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษจำนวน ๑๗ พื้นที่ ใน ๑๒ จังหวัด ได้แก่ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีและจังหวัดภูเก็ต ตามประกาศฯ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา หมู่เกาะพีพี ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ตามประกาศฯ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕ จังหวัดสมุทรปราการ ตามประกาศฯ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๗ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม ตามประกาศฯ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๘ อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามประกาศฯ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ตามประกาศฯ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ โดยในการประกาศมิได้มีการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องมลพิษ เพียงแต่มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีก็ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ

ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงว่า ผลการดำเนินการปรับลดมลพิษ ณ สิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๑ สรุปได้ดังนี้ ควบคุมการระบายสาร VOCs จากแหล่งรั่วซึมที่มีนัยสำคัญ จำนวน ๓๗๓ จุดจาก ๑๐๐ โรงงาน มีการแก้ไขแล้วเสร็จ ๓๗๑ จุด ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์และก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ผู้ประกอบการจัดทำแผนปรับลดมลพิษในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดลงทุน ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท และคาดว่าจะสามารถลดไนโตรเจนไดออกไซด์ได้ร้อยละ ๑๘ และซัลเฟอร์ไดออกไซด์ร้อยละ ๒๙ โดยปัจจุบันสามารถลดได้ร้อยละ ๑๔ และร้อยละ ๑๖ ตามลำดับซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก กรณีศึกษาในจังหวัดระยอง ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑ ให้ดำเนินมาตรการต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหารวม ๘ ข้อ นอกจากนี้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติได้ประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ มีมติเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพ โดยรับ

/ความคิด...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ความคิดเห็นของที่ประชุมไปปรับปรุงให้ข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการทบทวนปรับแนวทางการพัฒนาจังหวัดระยอง และเสนอให้รัฐบาลชะลอการขยายและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ในพื้นที่มาบตาพุดและบ้านฉาง

เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๑๔.๐๐ นาฬิกา ได้เกิดพายุหมุนที่เรียกว่าพายุงวงช้างในพื้นที่ชุมชนตากวน เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด โดยเกิดจากอากาศหมุนจากบริเวณแอ่งน้ำในพื้นที่แล้วพุ่งขึ้นไปในอากาศ ทำให้พัดพาชิ้นส่วนหลังคาบ้านในชุมชนตากวนเสียหายจำนวน ๑๔๔ หลัง ซึ่งกรมอุตุนิยมวิทยาชี้แจงว่า พายุงวงช้างเกิดจากการที่มวลอากาศเย็นเคลื่อนผ่านเหนือผิวน้ำที่อุ่นกว่าโดยบริเวณใกล้ๆ ผิวน้ำมีความชื้นสูงและไม่ค่อยมีลมพัด ผลก็คืออากาศที่อยู่ติดกับพื้นน้ำซึ่งอุ่นในบางบริเวณจะยกตัวขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทำให้อากาศโดยรอบไหลเข้ามาแทนที่ จากนั้นจึงพุ่งเป็นเกลียวขึ้นไป และระหว่างวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้เกิดการรั่วไหลของก๊าซในบริษัทต่างๆ ทั้งในนิคมอุตสาหกรรมและนอกนิคมอุตสาหกรรมจำนวน ๕ ครั้ง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและประชาชนได้รับบาดเจ็บ

คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดโดยไม่ประกาศให้พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด ตลอดจนพื้นที่ข้างเคียงเป็นเขตควบคุมมลพิษ หรือไม่

เมื่อพิจารณามาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ปรากฏว่าท้องที่ใดมีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้” ดังนั้น จึงมีปัญหาที่ต้องพิจารณาก่อนว่า ในท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมตำบลมาบตาพุด ตำบลห้วยโป่ง และบางส่วนของตำบลมาบข่า ตำบลเนินพระ และ

/ตำบล...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ตำบลทับมา มีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประชุมพิจารณาปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่มาบตาพุดหลายครั้งเกี่ยวกับการประกาศเขตควบคุมมลพิษในบริเวณพื้นที่ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา โดยมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาความเป็นไปได้ของการประกาศเขตควบคุมมลพิษเนื่องจากมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่อาศัยโดยรอบ ต่อมากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้พิจารณารายงานของกรมควบคุมมลพิษ (ปรากฏตามเอกสารอันดับที่ ๒/๑๑ ถึง ๒/๒๒) แล้วมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๘ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ เห็นว่า ปัจจุบันปัญหามลพิษในพื้นที่ตำบลมาบตาพุดมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้นจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ได้ จึงเห็นสมควรกำหนดให้พื้นที่ตำบลมาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ (ปรากฏตามเอกสารอันดับที่ ๒/๘ ถึง ๒/๙) ซึ่งมีเอกสารรายงานของกรมควบคุมมลพิษแนบท้ายการประชุมดังกล่าวรายงานรายละเอียดของปัญหามลพิษทางอากาศพบสารอินทรีย์ระเหยมากกว่า ๔๐ ชนิด เป็นสารก่อมะเร็ง ๒๐ ชนิด ใน ๒๐ ชนิดพบสารอินทรีย์ระเหยก่อมะเร็งที่มีค่าเกินระดับการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในบรรยากาศของ US-EPA (EPA Region ๖ Screening Level) จำนวน ๑๙ ชนิด และผลการตรวจวัดแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าจะเก็บตัวอย่างในช่วงสั้นๆ หรือเก็บตัวอย่างแบบเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ก็จะพบสารก่อมะเร็งเช่นเดียวกัน ปรากฏตามตารางค่าความเข้มข้นสารอินทรีย์ระเหย (VOCs) ในบรรยากาศในพื้นที่มาบตาพุดเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง การประเมินศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศในพื้นที่มาบตาพุดสรุปว่าหากแหล่งกำเนิดทุกแหล่งในพื้นที่มาบตาพุดระบายมวลสารทางอากาศออกในอัตราสูงสุดตามค่าที่ได้รับอนุญาต จะมีผลทำให้ค่าความเข้มข้นของมวลสารในบางพารามิเตอร์สูงเกินค่ามาตรฐานของคุณภาพอากาศในบรรยากาศ จากผลการศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพของสถาบันมะเร็งแห่งชาติได้นำเสนอข้อมูลจากโครงการศึกษาระบาต

/วิทยา...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

วิทยาของโรคมะเร็งในประเทศไทยของจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๔ รายงานว่าสถิติการเกิดโรคมะเร็งทุกชนิดและโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว ของอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง สูงกว่าอำเภออื่นๆ เป็น ๓ เท่า และ ๕ เท่า ซึ่งสาเหตุการเกิดโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวส่วนหนึ่งมาจากการได้รับสารเบนซีน แต่จากการดำเนินการที่ผ่านมาได้มีการมอบหมายให้เทศบาลเมืองมาบตาพุด กรมโรงงานอุตสาหกรรม กนอ. และกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ โดยให้กรมควบคุมมลพิษประสานการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ กนอ.ได้ประชุมผู้ประกอบการในการนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดเพื่อรับทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประกาศเขตควบคุมมลพิษ แต่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย แม้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะได้ร่างประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่..... (พ.ศ. ๒๕๔๙) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นเขตควบคุมมลพิษ (ปรากฏตามเอกสารอันดับที่ ๒/๒๖) แต่ก็ไม่ได้มีการประกาศดังกล่าว เพียงแต่มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสองชุดเพื่อทำหน้าที่ศึกษาความสัมพันธ์ของสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่มาบตาพุดกับปริมาณสารอินทรีย์ระเหยที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตนิคมอุตสาหกรรม กำหนดค่าความปลอดภัยของสารอินทรีย์ระเหยที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อพิจารณาการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษทั้งระบบ รวมทั้งให้กำหนดเป้าหมายและระยะเวลาอย่างชัดเจน ซึ่งถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้จะพิจารณาประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ศาลได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่มิได้มีการประกาศกำหนดให้ท้องที่เขตตำบลมาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำร่างประกาศเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีนั้นน่าจะเป็นเพราะผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เพราะปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้ กนอ. จัดตั้งงบประมาณร่วมกับระดมทุนจากผู้ประกอบการในพื้นที่ แต่งบประมาณที่นำมาใช้ในโครงการ ๖๗ โครงการย่อยเป็นงบประมาณของ กนอ. ๔ โครงการ พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวนเงิน ๒๓.๕๐ ล้านบาท พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวนเงิน

/๑๒๐ ล้าน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 ส.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

๑๒๐ ล้านบาท และเงินงบประมาณนี้นำมาจากผู้ประกอบการ ๙ โครงการ พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวนเงิน ๔๙๑.๕๑ ล้านบาท พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวนเงิน ๓,๖๔๐.๙๔ ล้านบาท ซึ่งเห็นได้ว่าผู้ประกอบการเป็นผู้ออกงบประมาณในโครงการแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษมากกว่า กนอ. (เอกสารอันดับที่ ๑๔/๒๓) แต่รายได้ในการประกอบการของ กนอ. ย่อมได้มาจากผู้ประกอบการในพื้นที่นั่นเอง เมื่อให้ กนอ. จัดตั้งงบประมาณร่วมกับระดมทุนจากผู้ประกอบการในพื้นที่ และผู้ประกอบการส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้ออกเงินให้โครงการไม่เห็นด้วยในการประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษเนื่องจากเกรงเสียภาพลักษณ์ว่าเป็นผู้ก่อมลพิษและเห็นควรร่วมกันจัดทำแผนงานการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง (ปรากฏในวาระที่ ๓.๓ ของมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๘ นัดพิเศษ เอกสารอันดับที่ ๒/๑๐) ย่อมเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไม่มีการประกาศให้พื้นที่มาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ

กรมควบคุมมลพิษ ผู้รับมอบอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงเพิ่มเติมตามคำชี้แจงลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ว่า สารมลพิษทางอากาศพื้นฐาน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑ ค่าเฉลี่ยและค่าสูงสุดของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ และก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๔๙ มีแนวโน้มใกล้เคียงกัน ส่วนก๊าซโอโซนและฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน พบค่าส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และพบค่าสูงสุดเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราวในบางพื้นที่ ส่วนสาร VOCs ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กรมควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจวัดในพื้นที่ชุมชน ๖ พื้นที่อย่างต่อเนื่องพบว่ามีแนวโน้มความเข้มข้นลดลงในบางพื้นที่ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยหนึ่งปี พบว่าสาร ๖ ชนิดมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนสารที่มีค่าเกินมาตรฐาน ได้แก่ เบนซีน ไดคลอโรอีเทน และบิวทาไดอีน ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ขอความร่วมมือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกำหนดมาตรการควบคุมดูแลการระบายมลพิษ ผลการตรวจวัดในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ในช่วงเวลาเดียวกัน (เดือนมกราคมถึงเดือนกรกฎาคม) พบว่าสาร VOCs ที่เคยมีค่าเกินมาตรฐานในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้แก่ เบนซีน บิวทาไดอีน มีค่าความเข้มข้นเฉลี่ย ๗ เดือนลดลง สำหรับสารไดคลอโรอีเทนส่วนใหญ่มีค่าความเข้มข้นเฉลี่ย ๗ เดือนสูงกว่าปี พ.ศ. ๒๕๕๐ นอกจากนี้กรมควบคุมมลพิษ

/ได้เพิ่ม...

ได้เพิ่มจุดตรวจวัดในพื้นที่ชุมชนอีก ๔ พื้นที่ ซึ่งจากผลการตรวจวัดพบว่าสาร VOCs ส่วนใหญ่มีค่าความเข้มข้นต่ำ ยกเว้นบริเวณสถานีวัดปลวกเกตุ พบสารเบนซีนมีค่าความเข้มข้นค่อนข้างสูง

คุณภาพน้ำ คุณภาพน้ำคลองสาธารณะ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่าคลองสาธารณะส่วนใหญ่มีการรับน้ำทิ้งจากชุมชน โดยพบการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลีฟอร์มทั้งหมด และฟีคอลโคลิฟอร์มมีค่าสูง ส่วนคลองที่รับน้ำทิ้งจากอุตสาหกรรมพบค่าปริมาณของแข็งละลายน้ำรวม มีค่าสูง แสดงว่าคุณภาพน้ำคลองสาธารณะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมในพื้นที่ การปนเปื้อนของโลหะหนักยังไม่มีปัญหา ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและพบมีค่าต่ำ นอกจากนี้ปัญหาสภาพตะกอนสนิมและความเป็นกรดในน้ำที่ปากคลองตากวนได้ตรวจสอบสาเหตุและร่วมกันแก้ปัญหาส่งผลให้คุณภาพน้ำโดยรวมบริเวณดังกล่าวดีขึ้น สำหรับสถานการณ์คุณภาพน้ำในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ปรากฏตามคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดียื่นต่อศาลในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกว่า น้ำคลองสาธารณะในพื้นที่มาบตาพุด ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ อยู่ในระดับเสื่อมโทรม ลักษณะของน้ำมีสีดำคล้ำกลิ่นเหม็น และปริมาณน้ำค่อนข้างน้อย พบการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด และกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มค่อนข้างสูง โดยเฉพาะคลองชากหมากช่วงที่เข้าเขตนิคมอุตสาหกรรมฯ มีค่าความสกปรกในรูปบีโอดี และแบคทีเรียทั้งสองกลุ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการปนเปื้อนน้ำทิ้งจากแหล่งชุมชนและพบการปนเปื้อนโลหะหนัก ได้แก่ นิกเกิล ปรอท ทองแดง โครเมียม และสารหนู สูงเกินค่ามาตรฐาน นอกจากนี้ยังพบว่าบริเวณปากคลองชากหมากมีการสะสมของตะกอนสีดำหนาแน่น มีกลิ่นเหม็น อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะขยายวงกว้างขึ้น จัดอยู่ในระดับคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินเสื่อมโทรมมากในประเภทที่ ๕ (ใช้ประโยชน์ในด้านการคมนาคม) ส่วนคลองตากวน คลองบางกระพรุน จัดอยู่ในระดับคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินเสื่อมโทรมในประเภทที่ ๔ (ใช้ประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรม) สาเหตุของการที่คุณภาพน้ำในคลองต่างๆ มีแนวโน้มที่เสื่อมโทรมลงเนื่องจากช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึงต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๑ สถานีสูบน้ำเสียของเทศบาลเมืองมาบตาพุดจำนวน ๕ สถานีจาก ๙ สถานีได้เกิดการชำรุด จึงทำให้น้ำเสียของชุมชนไหลลงสู่คลองสาธารณะในพื้นที่ทั้งหมด

/คุณภาพ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

คุณภาพน้ำทะเล ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ คุณภาพน้ำทะเลทั่วไปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีบางพื้นที่พบปริมาณฟอสเฟสเกินมาตรฐาน ส่วนปริมาณโลหะในตะกอนดินและโลหะหนักในสิ่งมีชีวิตไม่เกินค่าเสนอแนะและมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลน้ำทะเลชายฝั่งในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาพบว่าอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเลบริเวณชายฝั่งทะเลมาบตาพุดตั้งแต่บริเวณปากคลองบางกระพรุน (ด้านตะวันตกของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด) จนถึงศาลเจ้าทะเล (ด้านตะวันออกของเขตประกอบอุตสาหกรรมไออาร์พีซี) พบว่า คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี ในบางครั้งพบค่าปรอท ไฮโดรคาร์บอน เหล็ก ทองแดง เกินเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง และคุณภาพน้ำทะเลบริเวณปากคลองสำคัญที่มีการระบายน้ำทิ้งลงทะเล มีค่าฟอสเฟต ไนเตรต แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด ออกซิเจนละลายน้ำ และค่าความเป็นกรด-ด่าง ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน โดยเฉพาะการระบายของเสียประเภทอินทรีย์สาร สถานการณ์คุณภาพน้ำทะเลในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ปรากฏตามคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ว่า ในบางครั้งพารามิเตอร์ที่ตรวจวัดของบางสถานีมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ได้แก่ ปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนทั้งหมด เหล็ก ฟอสเฟต ไนเตรต แมงกานีส และสังกะสี (สถานีบริเวณปากคลองชากหมาก) ออกซิเจนละลาย ทองแดง แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม (สถานีบริเวณปากคลองตากวน) สารหนู (สถานีข้างท่อส่งก๊าซ ๑,๐๐๐ เมตร) และปรอท (สถานีบริเวณปากคลองบางกระพรุน ๒,๕๐๐ เมตร)

คุณภาพน้ำบาดาลและบ่อน้ำใต้ดินระดับตื้น ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ คุณภาพน้ำในบ่อบาดาลและบ่อน้ำตื้น พบว่าบางแห่งมีสาร VOCs ปนเปื้อน แต่ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน ยกเว้น เบนซีน ไดคลอโรมีเทน ไตรคลอโรอีเทนและเตตระคลอโรเอทธิลีน พบค่าเกินมาตรฐานในบางแห่ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ คุณภาพน้ำในบ่อบาดาลและบ่อน้ำตื้นยังคงพบสารอินทรีย์ระเหยง่ายที่มีค่าเกินเกณฑ์คุณภาพน้ำใต้ดินบางแห่ง แต่คุณภาพน้ำส่วนใหญ่มีค่าตามเกณฑ์มาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ปริมาณสารโลหะหนักในน้ำบ่อตื้นและน้ำบาดาลบางแห่งเกินค่ามาตรฐาน แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับบ่อที่เป็นจุดอ้างอิงสภาพธรรมชาติพบว่า

/มีค่า...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

มีค่าใกล้เคียงกัน สถานการณ์คุณภาพน้ำบาดาลและบ่อน้ำใต้ดินระดับตื้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ปรากฏตามคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ว่า ผลการวิเคราะห์ในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๑ พบการปนเปื้อนโลหะหนักเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน ได้แก่ สังกะสี ๑๐ บ่อ แมงกานีส ๗ บ่อ และสารหนู ๖ บ่อ ซึ่งคาดว่าจะมีที่มาจากสินแร่โดยธรรมชาติ และพบการปนเปื้อนสารอินทรีย์ระเหยง่ายเกินค่ามาตรฐาน ได้แก่ ไวนีลคลอไรด์โมโนเมอร์ ๓ บ่อ และไดคลอโรอีเทน ๓ บ่อ ในบ่อน้ำบาดาลภายในนิคมอุตสาหกรรม

ซึ่งแสดงว่าแม้จะมีการตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นสองคณะ คณะที่ ๑ ทำหน้าที่ศึกษาความสัมพันธ์ของสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ฯ กับปริมาณสารอินทรีย์ระเหยง่ายที่ปล่อยจากโรงงาน และคณะที่ ๒ ทำหน้าที่พิจารณาการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษทั้งระบบ สถานการณ์คุณภาพอากาศ สถานการณ์คุณภาพน้ำ คุณภาพน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำทะเล การจัดการน้ำเสียชุมชน คุณภาพน้ำบาดาลและน้ำบ่อตื้นในพื้นที่มาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียงในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ยังไม่มีสภาพดีขึ้นกว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๐

สำหรับการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษใน ๑๗ พื้นที่ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการตรวจวัดหาค่าต่างๆ เช่นเดียวกับในพื้นที่มาบตาพุด แต่พบว่าได้มีการสรุปสภาพปัญหาทั้งปัญหาจากมลพิษทางน้ำ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มลพิษทางอากาศและเสียง ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และปัญหาสังคม โดยเป็นการชี้แจงเพิ่มเติมของกรมควบคุมมลพิษเพื่อเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำของนางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งได้ให้ถ้อยคำเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๑ ก่อนที่จะมีการทำคำชี้แจงเพิ่มเติม ทั้งนี้เดิมให้ถ้อยคำว่าในการประกาศเขตควบคุมมลพิษใน ๑๗ พื้นที่ที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษจะต้องตรวจวัดค่าต่างๆ ก่อนเสมอแล้วจึงเสนอให้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ แต่ต่อมาได้ชี้แจงแก้ไขว่าไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการตรวจวัดหาค่าต่างๆ เช่นเดียวกับในพื้นที่มาบตาพุด

นอกจากนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองได้ชี้แจงต่อศาลตามประเด็นที่ศาลสอบถามพร้อมส่งเอกสารประกอบสรุปความได้ว่า วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐,

/วันที่...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑, วันที่ ๑๗ ถึง ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑, วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้เกิดอุบัติเหตุสารมลพิษชนิดต่างๆ รั่วไหลในหลายบริษัท แต่ละครั้งก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถานประกอบการและทรัพย์สิน มีประชาชนได้รับบาดเจ็บ เมื่อพิจารณาถึงเหตุการณ์วันที่ ๑๗ ถึง ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ สารมลพิษรั่วไหลที่ บริษัท คาโปรแลคตัมไทย จำกัด (มหาชน) ตั้งอยู่ในเขตประกอบการอุตสาหกรรม บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ตำบลตะพง อำเภอเมืองระยอง ทำให้ราษฎรผู้อยู่ใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อนและก่อปัญหามลพิษต่อชุมชน อุตสาหกรรมจังหวัดระยองได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ให้บริษัทฯ ปรับปรุงโรงงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ซึ่งเห็นได้ว่านับแต่เกิดเหตุวันที่ ๑๗ ถึง ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ บริษัทดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงโรงงานให้เรียบร้อยและกระทำการมิให้เกิดปัญหามลพิษต่อชุมชน จนระยะเวลาผ่านมาถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ หลังเกิดเหตุถึงสองเดือนครึ่ง จนอุตสาหกรรมจังหวัดระยองต้องมีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ให้บริษัทปรับปรุงแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นตัวอย่างให้เห็นถึงการก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศจากโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเมื่อเกิดการรั่วไหลแล้วต้องใช้ระยะเวลานานจึงจะแก้ไขปัญหาการรั่วไหลได้ ซึ่งกรณีนี้ก็ไม่แน่ชัดว่าปัจจุบันบริษัทดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาได้แล้วหรือไม่

มีข้อน่าพิจารณาเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในท้องที่ตำบลมาบตาพุด จากการตรวจเยี่ยมพื้นที่มาบตาพุดของคณะอนุกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนกับปริมาณสารมลพิษในพื้นที่ ปรากฏจากรายละเอียดกำหนดการตามเอกสารอันดับที่ ๓๗/๒๔๔ ระบุว่า เดินทางไปตรวจเยี่ยมพื้นที่คลองตากวน (คลองรองรับน้ำทิ้งจากอุตสาหกรรม) ซึ่งต่อมาได้มีรายงานสรุปผลการตรวจเยี่ยม มีรายละเอียดสภาพแวดล้อมของคลองระบายน้ำทิ้งของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดเชื่อมกับคลองชากหมากเดิม และไหลลงบริเวณหาดทรายทองมีการกัดเซาะชายฝั่ง มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมบนพื้นที่ชายฝั่งในระดับที่รุนแรงได้ ทั้งจากอุตสาหกรรมที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ เพราะมีบางพารามิเตอร์ที่สำคัญมีแนวโน้มเกินค่าเกณฑ์มาตรฐาน และปากคลองตากวนพบทรายสีแดงคล้าย

/สนิมเหล็ก...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

สนิมเหล็กเกาะตามแนวหินถมบริเวณริมตลิ่ง ซึ่งชาวบ้านเข้าใจว่าเป็นผลจากน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุต ผลการสำรวจของกรมควบคุมมลพิษและเทศบาลเมืองมาบตาพุดพบว่า สภาพน้ำสีแดงสนิมเกิดจากตะกอนเหล็กที่เป็นผลมาจากสภาพความเป็นกรดที่ผิดปกติในคลองสาขาของคลองตากวน ..... และสรุปได้ว่ามีความเป็นไปได้สูงว่าสภาพความเป็นกรดดังกล่าวเกิดจากสารละลายกรดไฮโดรคลอริก (เอกสารอันดับที่ ๓๗/๒๕๔ ถึง ๓๗/๒๕๕) เมื่อพิจารณาประกอบกับรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนกับปริมาณสารมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง ครั้งที่ ๗/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวาระที่ ๓.๑ ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผู้นำเสนอรายละเอียดความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาน้ำสีสนิมในคลองสาขาคลองตากวน จากการวิเคราะห์น้ำทะเลปากคลองตากวนที่มีสีเหลืองเข้มพบว่ามีความเข้มข้นของเหล็กมากกว่าปกติถึง ๑๒๘ เท่า และเป็นกรดเล็กน้อย เปลือกหอยและปะการังบริเวณหาดตากวนมีปริมาณสนิมเหล็กสูงมากถึง ๕๐ และ ๑๔๕ เท่าตามลำดับเมื่อเทียบกับตัวอย่างปกติในบริเวณใกล้เคียง พบคราบสีน้ำตาลแดงที่ขวดน้ำพลาสติกและเปลือกหอยมีเหล็กสูงมากถึงร้อยละ ๓๕ และ ๔.๗ ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นเป็นหลักฐานสนับสนุนว่าน้ำในคลองตากวนมีความเข้มข้นของเหล็กสูงมากจนทำให้น้ำทะเลมีสีเหลืองเข้ม (เอกสารอันดับที่ ๓๗/๒๘๐ ถึง ๓๗/๒๘๒)

เมื่อพิจารณาหนังสือชี้แจงของกรมอุตุนิยมวิทยาที่ตอบคำถามศาลซึ่งสอบถามว่าตามหลักวิชาการพายุงวงช้างเกิดจากอะไร เหตุใดจึงเกิดขณะมีฝนตกหนัก และมีความเกี่ยวข้องกับอุณหภูมิพื้นผิวดินหรือพื้นผิวน้ำในบริเวณที่เกิดพายุงวงช้างหรือไม่ กรมอุตุนิยมวิทยาชี้แจงว่าสาเหตุหนึ่งเกิดจากการที่มวลอากาศเย็นเคลื่อนผ่านเหนือผิวน้ำที่อุ่นกว่าโดยบริเวณใกล้ๆ ผิวน้ำมีความชื้นสูงและไม่ค่อยมีลมพัด ผลก็คืออากาศที่อยู่ติดกับพื้นน้ำซึ่งอุ่นในบางบริเวณจะยกตัวขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทำให้อากาศโดยรอบไหลเข้ามาแทนที่ จากนั้นจึงพุ่งเป็นเกลียวขึ้นไป เมื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากรายงานต่างๆ ของคณะกรรมการซึ่งสรุปว่า คลองตากวนมีสภาพความเป็นกรดที่ผิดปกติซึ่งมีความเป็นไปได้สูงว่าสภาพความเป็นกรดดังกล่าวเกิดจากสารละลาย

/กรดไฮโดรคลอริก...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

กรดไฮโดรคลอริกแล้ว ย่อมสามารถเชื่อมต่อสาเหตุที่ทำให้เกิดพายุหมุนขณะเกิดฝนตกหนักที่คลองดากวนได้ว่าเกิดขึ้นเนื่องจากคลองดากวนมีอุณหภูมิที่อุ่นกว่า (เพราะมีสภาพเป็นกรด) เมื่อเกิดฝนตกหนักอากาศอุ่นหรือร้อนจากการมีสภาพเป็นกรดของแอ่งน้ำบริเวณชุมชนดากวนจึงยกตัวขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ซึ่งเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นความแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศในพื้นที่มาบตาพุดอันเกิดจากมลพิษทางน้ำ

ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงตามคำชี้แจงลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่าผลการดำเนินการปรับลดมลพิษ ณ สิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๑ ควบคุมการระบายสาร VOCs จากแหล่งรั่วซึมที่มีนัยสำคัญจำนวน ๓๗๓ จุด จาก ๑๐๐ โรงงาน มีการแก้ไขแล้วเสร็จ ๓๗๑ จุด นั้น ยิ่งแสดงให้เห็นถึงการรั่วไหลของสารที่ทำให้เกิดสภาพมลพิษทางอากาศในพื้นที่ได้อย่างชัดเจน คำว่า “แหล่งรั่วซึมที่มีนัยสำคัญ” แสดงถึง ผลกระทบที่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศอย่างรุนแรงอันก่อให้เกิดอันตราย นอกจากนี้ได้มีเอกสารรายงานที่มีส่วนราชการและเอกชนจัดทำขึ้นอย่างมากมายซึ่งแสดงว่ามีมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ และมลพิษขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ในพื้นที่มาบตาพุดตลอดจนพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ตำบลบ้านฉาง ตำบลวังจันทร์ เอกสารดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

๑. มลพิษ สุขภาพ และอุตสาหกรรมที่มาบตาพุด โดยเดชรัต สุขกำเนิด, ศุภกิจ นันทะวรการ, วิภวา ชื่นชิต มูลนิธินโยบายสุขภาวะ ๑ มีนาคม ๒๕๕๐

๒. ผลการตรวจความผิดปกติของสารพันธุกรรมในเซลล์ของประชาชน (วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐) โดยรองศาสตราจารย์ ดร.เรณู เวชรัตต์พิมล ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

๓. รายงานโครงการจัดทำแผนแม่บทเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษา : ชุมชนโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด โดยมูลนิธิสิ่งแวดล้อมไทย มิถุนายน ๒๕๔๗

๔. การศึกษาความสัมพันธ์ของการเกิดโรคระบบทางเดินหายใจและโรคผิวหนังและเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง กับมลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด โดยนายสมชาย จาดศรี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย

/๕. รายงาน...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

๕. รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร การจัดทำแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ ของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษฯ

๖. รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการพหุภาคีเพื่อกำกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔

๗. สรุปการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พร้อมรายงานปริมาณสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย

๘. ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พร้อมภาคผนวก สรุปผลการสัมมนาเวทีสาธารณะ เรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมภาคตะวันออก กรณีศึกษาในจังหวัดระยอง

๙. รายงานการประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ซึ่งเอกสารต่างๆ ข้างต้นล้วนแต่ระบุว่าปัญหามลพิษในท้องที่มาบตาพุดกระทบกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนทั้งสิ้น ศาลจึงรับฟังว่าเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดเป็นพื้นที่ซึ่งมีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ต่อมาเมื่อได้มีการตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจขึ้นสองคณะทำหน้าที่แก้ไขปัญหามลพิษและกำหนดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดระยองตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลงานเพียงการจัดทำแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษ พิจารณากำหนดแนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนกับปริมาณสารมลพิษ การกำหนดค่ามาตรฐานสาร VOCs ๙ ชนิด และประกาศบังคับใช้ค่ามาตรฐาน การติดตาม ตรวจสอบ กำกับ ดูแลการดำเนินการของโรงงาน แต่เห็นได้ว่าปัญหามลพิษก็ยังไม่มีแนวโน้มลดน้อยลงกว่าเดิม ตรงกันข้ามกลับมากขึ้นกว่าเดิม จึงสมควรที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะประกาศให้ท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจใช้ดุลพินิจโดยอ้างเหตุผลว่าขณะนี้โรงงานอุตสาหกรรมเกือบทั้งหมดให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหามลพิษตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษ เพราะเป็นเรื่องรีบด่วนที่จะต้องดำเนินการควบคุม ลด และขจัด

/มลพิษ...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครอง

มลพิษโดยเร็วที่สุด มิใช่อ้างว่ามีแผนกำหนดมาตรการ งบประมาณ เป้าหมาย ระยะเวลา และเฝ้าระวังในเรื่องมาตรการลดมลพิษ ลดปริมาณการปล่อยทิ้งอากาศเสีย น้ำ และปริมาณของเสีย เพราะการดำเนินการเหล่านั้นได้ดำเนินการมานานแล้วแต่ยังไม่สามารถควบคุม ลดและขจัดมลพิษได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ประกาศให้ท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด และพื้นที่ข้างเคียงเป็นเขตควบคุมมลพิษจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

นอกจากนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดมีคำขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดี ประกาศให้ท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดตลอดจนพื้นที่ข้างเคียงที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม ร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม เป็นเขตควบคุมมลพิษ จึงมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า ท้องที่หรือเขตพื้นที่ใดที่ผู้ถูกฟ้องคดี ต้องประกาศกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ พิจารณาแล้วเห็นว่า โรงงานอุตสาหกรรม หนักและอุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่ก่อมลพิษสูง เช่น โรงกลั่นน้ำมัน โรงแยกก๊าซธรรมชาติ โรงผลิตเหล็กและเหล็กกล้า โรงงานเคมีและปุ๋ยเคมี โรงงานไฟฟ้าถ่านหิน ตั้งอยู่ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด นิคมอุตสาหกรรมผาแดงและนิคมอุตสาหกรรม เหมราชตะวันออก โดยนิคมอุตสาหกรรมทั้ง ๓ แห่งตั้งอยู่ในท้องที่เขตเทศบาลเมือง มาบตาพุด โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในเขตท้องที่นี้ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ โรงงาน และ เทศบาลเมืองมาบตาพุดมีตำบลต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่รวม ๕ ตำบล ได้แก่ ตำบล มาบตาพุดและตำบลห้วยโป่ง สองตำบลนี้เทศบาลเมืองมาบตาพุดครอบคลุม พื้นที่ทั้งตำบล ส่วนอีก ๓ ตำบลเทศบาลเมืองมาบตาพุดครอบคลุมพื้นที่เป็น บางส่วนและเป็นตำบลที่อยู่ในท้องที่อำเภอเมืองระยอง ได้แก่ ตำบลเนินพระ ตำบล มาบข่า และตำบลทับมา ข้อเท็จจริงจากการศึกษาวิเคราะห์และการตรวจสอบ พื้นที่ของผู้เกี่ยวข้องเป็นเวลาหลายปีตลอดมา สรุปได้ว่าประชาชนที่อยู่ใน ท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบจากมลพิษโรงงานอุตสาหกรรม มากที่สุด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีต้องออกประกาศให้ท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด ทั้งหมดเป็นเขตควบคุมมลพิษ ส่วนพื้นที่ข้างเคียงที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษ ด้วยนั้น ศาลเห็นว่า ข้อเท็จจริงในสำนวนคดีปรากฏพยานหลักฐานผลการตรวจสอบ

/สถานที่...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

สถานที่ของคณะอนุกรรมการ คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการทำการศึกษาวิจัย วิเคราะห์ของนักวิชาการต่างๆ มีข้อมูลที่ชัดเจนว่า นอกจากนิคมอุตสาหกรรมทั้ง ๓ แห่งข้างต้นซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดแล้ว ยังมีนิคมอุตสาหกรรมเอเชียอีก ๑ แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง โดยอยู่ต่อเนื่องกับท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด โรงงานต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเอเชียเป็นอุตสาหกรรมหนักเช่นกัน และผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบเจ็ดฟ้องว่าโรงงานอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้ได้สร้างปัญหามลพิษให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งได้แก่ตำบลบ้านฉางด้วย ประกอบกับมีข้อเท็จจริงตามรายงานโครงการจัดทำแผนแม่บทเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนแวดล้อมนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด โดยมูลนิธิสิ่งแวดล้อมไทย ฉบับเดือนมิถุนายน ๒๕๔๗ พบว่าคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่สถานีหาดพยูน ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลบ้านฉาง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ แบคทีเรียกลุ่มโคลีฟอร์มทั้งหมดมีค่าเกินมาตรฐาน และพบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เหล็กมีค่าเกินมาตรฐาน นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ได้ประกาศไปแล้วจำนวน ๑๗ พื้นที่ ใน ๑๒ จังหวัด ปรากฏว่าเป็นการประกาศเขตควบคุมมลพิษทั้งจังหวัดหรืออำเภอหรือตำบล มิได้ประกาศเพียงส่วนหนึ่งส่วนใดของอำเภอหรือตำบล เช่น ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) เรื่อง กำหนดให้เขตพื้นที่อำเภอบ้านแหลม..... จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหินกับอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นเขตควบคุมมลพิษเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ หรือประกาศฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๗) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี เป็นเขตควบคุมมลพิษเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ เมื่อท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดมีพื้นที่บางส่วนของตำบลเนินพระ ตำบลมาบข่า และตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดและให้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ดังนั้น พื้นที่ในส่วนที่เหลือของตำบลก็สมควรประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษด้วย ดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยออกประกาศในพื้นที่อื่นๆ มาแล้ว จึงเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีต้องประกาศให้ท้องที่เขตตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ทั้งตำบล และ

/ท้องที่...

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง

ท้องที่ตำบลเนินพระ ตำบลมาบข่า และตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง (ในส่วนที่อยู่นอกเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด) เป็นเขตควบคุมมลพิษ

พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศให้ท้องที่เขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดทั้งหมด รวมทั้งตำบลเนินพระ ตำบลมาบข่า และตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง ทั้งตำบลตลอดจนท้องที่ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง ทั้งตำบล เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

นางสายสุดา เศรษฐบุตร
อธิบดีศาลปกครองระยอง

นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ
รองอธิบดีศาลปกครองระยอง

นายสรศักดิ์ มไหศิริโยดม
ตุลาการศาลปกครองระยอง

ตุลาการเจ้าของสำนวน

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายสุจินต์ จุฑาธิปไตย

ศาลปกครองระยอง
- 3 มี.ค. 2552
ศาลปกครองระยอง